Campanie anuală de comunicare și informare a Reprezentanței Comisiei Europene în România, derulată în parteneriat cu Ministerul Educației

GHID EXPLICATIV

CUPRINS

CUVÂNTUL GHIDULUI....2
INSTRUCȚIUNI DE PARTICIPARE LA EURO QUIZ....3
CAPITOLUL 1: FORMAREA UNIUNII EUROPENE....5
CAPITOLUL 2: UNIUNEA EUROPEANĂ ÎN PREZENT....14
CAPITOLUL 3: EDUCAȚIE CIVICĂ EUROPEANĂ....17
CAPITOLUL 4: REFERINȚE ISTORICE; GEOGRAFICE ȘI CULTURALE....29
4.1. APARIȚIA EUROPEI. PRIMII EUROPENI....29
ANEXA 1....33
4.2. ANTICHITATEA. GRECIA ANTICĂ. IMPERIUL ROMAN....35
ANEXA 2....39
4.3. EVUL MEDIU....42
ANEXA 3....44
4.4. RENAȘTEREA....46
ANEXA 4....49
4.5. MARELE SCHIMB – 1492....51
4.6. ILUMINISMUL ȘI REVOLUȚIA INDUSTRIALĂ....53
4.7. EUROPA ÎNAINTEA CELUI DE AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL....56

CUVÂNTUL GHIDULUI

Bine v-am găsit, prieteni! Ce elevi grozavi trebuie să fiți dacă ați hotărât să explorați lumea care ne înconjoară și să concurați pe teme europene!

Pe mine, Ghidul EURO QUIZ, aș vrea să mă priviți ca pe un tovarăș de drum, nerăbdător să devină util și să răspundă nevoilor voastre, în procesul pregătirii pentru concurs.

Valoarea fiecăruia dintre noi crește cu fiecare pas pe care îl facem pe tărâmul cunoașterii, dar să nu uitați niciodată că, pe cât este de lăudabilă dorința oamenilor de a-și lărgi perspectiva și de a afla lucruri noi, pe atât este de important să comunice bine unii cu alții și să le fie de folos celor din jur. Participarea la concursul EURO QUIZ sper să sudeze prietenii între voi și să vă aducă satisfacții.

Vom călători prin timp, asemenea unor magicieni, descoperind misterele, schimbările și frumusețile acestei fâșii de pământ, Europa, pe care avem datoria să o cunoaștem și să o protejăm, cu înțelepciune și bunăvoință.

Chiar dacă la finalul acestei aventuri vă așteaptă un concurs, vă îndemn să nu intrați într-o competiție între voi, ci doar într-o competiție cu propriul vostru potențial. Nu sunteți rivali, sunteți ***„uniți în diversitate”*** *și fiecare își va demonstra excelența, la momentul potrivit.*

Lucrați în echipe, sub semnul solidarității și al respectului și priviți concursul EURO QUIZ ca pe un joc care constă în întrebări și răspunsuri despre Europa și Uniunea Europeană.

Împletiți cu plăcere activitatea distractivă cu seriozitatea concursului și lăsați premiile să vină înspre voi, fără a face din ele un scop principal.

Marele vostru câștig este dorința de a participa și, pentru asta, vă felicităm!

Cu prietenie,

Ghidul Euro Quiz

INSTRUCȚIUNI DE PARTICIPARE LA EURO QUIZ

CE ESTE GHIDUL EURO QUIZ?

✓ Un îndrumător prietenos care vă va ajuta să înțelegeți trecutul, să explorați prezentul și să proiectați viitorul Europei, trecând prin filtrul gândirii adevărurile care o definesc cel mai bine. În timpul călătoriei, vă veți întâlni cu toate răspunsurile de care aveți nevoie, în acest moment al pregătirii și al educației voastre.

✓ Pentru a nu ne rătăci în timp și în spațiu, vom cerceta treptat istoria și geografia continentului, particularitățile europene, valorile europene, instituțiile europene, ne vom întâlni cu personaje celebre care au schimbat lumea și vom structura toate aceste subiecte pe CAPITOLE și ANEXE care cuprind o serie de informații suplimentare.

✓ CAPITOLELE se vor adresa tuturor elevilor de gimnaziu: clasele a V-a, a VI-a, a VII-a și a VIII-a.

✓ Celor foarte curioși le vom pune la dispoziție link-uri care îi vor ajuta să navigheze pe website-urile europene, unde își vor putea îmbogăți cunoștințele.

CINE SUNT DESTINATARII ACESTUI GHID?

Elevii care studiază la orice școală din România, în ciclul gimnazial, clasele V-VIII. Dorința voastră de a participa la CONCURSUL EURO QUIZ ne confirmă că sunteți spontani, curioși, competitivi, curajoși, capabili să lucrați în echipă și să vă fixați împreună niște repere de cultură generală.

CÂND SE ORGANIZEAZĂ CONCURSUL EURO QUIZ?

În anul 2022, concursul se va desfășura în perioada aprilie-iunie, în următoarele etape principale:

I: Înscrierea online

II: Concursul online: etapa județeană și etapa națională

III: Premierea

CUM FORMAȚI ECHIPELE ȘI CARE SUNT REGULILE DE ÎNSCRIERE?

✓ Compuneți echipe formate din **patru membri**. Cei patru membri ai fiecărei echipe pot proveni din aceeași clasă sau din clase diferite ale aceleiași școli.

✓ Condiția principală este ca membrii echipelor să aparțină claselor de gimnaziu: a V-a, a VI-a**,** a VII-a și a VIII-a.

✓ Fiecare echipă trebuie să aibă un profesor îndrumător, din școala de proveniență a echipei, responsabil de înscrierea echipei în competiție.

✓ Un profesor nu poate coordona mai mult de o echipă.

✓ Se pot înscrie mai multe echipe din aceeași școală, dar trebuie să fie conduse de profesori coordonatori diferiți.

✓ Nu se acceptă participarea echipelor înscrise după termenul limită.

✓ Pentru a intra în concurs, echipele trebuie să completeze formularul de înscriere pe care îl vor găsi pe pagina de internet a Reprezentanței Comisiei Europene în România: **AICI.**

DE CE ACEST CONCURS?

La 2185 km distanță de kilometrul 0 al României, în frumoasa capitală a Belgiei, Bruxelles, mai precis în Cartierul European, se află sediul Comisiei Europene.

Acolo, un Colegiu format din 27 de comisari (câte un comisar din fiecare țară membră) apără interesele tuturor statelor care aparțin Uniunii Europene.

Doamna comisar Adina Vălean reprezintă România până în anul 2024, iar președinta Comisiei Europene este doamna Ursula von der Leyen.

Reprezentanța Comisiei Europene în România, a cărei șefă este doamna Ramona Chiriac, acționează ca o voce a Comisiei Europene ce comunică în România toate aspectele legate de Uniunea Europeană. În măsură egală, Reprezentanța Comisiei Europene acordă sprijin României și comunică la Bruxelles informații cu privire la evenimentele politice, sociale, culturale și educative, din țară.

CONCURSUL NAȚIONAL EURO QUIZ este o inițiativă educațională a Reprezentanței Comisiei Europene, derulată în parteneriat cu Ministerul Educației.

Toți cei care îl veți parcurge veți primi o diplomă de participare și veți avea ocazia de a fi recompensați cu premii pentru abilitățile de care veți da dovadă.

Înainte de toate, participând la acest concurs, vă mențineți activi ca tineri cetățeni ai Uniunii Europene, onorând statutul pe care îl aveți și dovedind implicare, în contextul promovării spiritului european și al valorilor europene.

CAPITOLUL 1: FORMAREA UNIUNII EUROPENE

9 mai 1950 - Ziua de naștere a Uniunii Europene

La 5 ani de la încheierea celui de-al Doilea Război Mondial, pe 9 mai 1950, ministrul francez de exerne, Robert Schuman, prezintă un plan privind o nouă formă de cooperare politică în Europa ce va sta la baza Uniunii Europene.

Planul propunea stabilirea unei noi forme de cooperare politică în Europa, care să înlăture pentru totdeauna posibilitatea izbucnirii unui nou război între națiunile Europei. Viziunea sa era de a crea o instituție europeană care să centralizeze și să gestioneze producția de cărbune și oțel.

9 mai 1950, Declarația Schuman

Quai d'Orsay

1951 - TRATATUL DE LA PARIS - COMUNITATEA CĂRBUNELUI ȘI A OȚELULUI

Belgia, Franța, Germania, Italia, Luxemburg și Țările de Jos semnează un tratat vizând crearea unei instituții europene menite să asigure gestionarea în comun a resurselor și producției de cărbune și oțel. Odată ce aceste țări urmau să decidă împreună ce era de făcut cu cărbunele și oțelul Europei, însemna că niciuna nu mai putea să producă arme fără știrea celorlalte.

Tratatul de la Paris, semnat la 18 aprilie 1951, a intrat în vigoare la 23 iulie 1952. Pentru prima dată, șase țări europene au acceptat să se angajeze pe calea integrării.

Tratatul a pus bazele construcției comunitare prin înființarea unei puteri executive cunoscute sub denumirea de „Înalta Autoritate”, a unei Adunări Parlamentare, a unui Consiliu de Miniștri, a unei Curți de Justiție și a unui Comitet consultativ.
Tratatele sunt acorduri cu forță juridică obligatorie între statele membre ale Uniunii Europene.
Ele stabilesc obiectivele UE, regulile de funcționare a instituțiilor europene, procedura de luare a deciziilor și relațiile existente între Uniune și statele membre.

✓ 1952 CURTEA DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE

CURTEA DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE este cea mai înaltă autoritate juridică a UE. Rolul său este să se asigure că dreptul UE este interpretat și aplicat în același fel în fiecare țară din Uniune și că toate statele membre și instituțiile europene respectă legislația UE. Curtea Europeană de Justiție are sediul la Luxemburg.

✓ 1953 PIAȚA CĂRBUNELUI ȘI A OȚELULUI

Se pun bazele unei piețe comune a cărbunelui și minereului de fier.

Belgia, Franța, Germania, Italia, Luxemburg și Țările de Jos elimină taxele vamale și contingentele pentru aceste materii prime.

✓ 1957 TRATATUL DE LA ROMA

Pornind de la succesul Tratatului de instituire a Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului, Belgia, Franța, Germania, Italia, Luxemburg și Țările de Jos își extind cooperarea la alte sectoare economice.

Prin TRATATUL DE LA ROMA se înființează COMUNITATEA EUROPEANĂ A ENERGIEI ATOMICE și COMUNITATEA ECONOMICĂ EUROPEANĂ, așa-numita piață comună care face posibilă libera circulație a persoanelor, mărfurilor și serviciilor.

✓ 1957 FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Este instituit FONDUL SOCIAL EUROPEAN, al cărui scop este să îmbunătățească oportunitățile profesionale ale lucrătorilor și nivelul lor de viață. Astăzi este un motor important pentru crearea de locuri de muncă, promovarea unei educații mai bune și a unor administrații publice mai moderne și contribuie la îmbunătățirea standardelor de viață ale copiilor și familiilor acestora.

1958 WALTER HALLSTEIN

Walter HALLSTEIN
1958 - 1967

WALTER HALLSTEIN, PRIMUL PREȘEDINTE AL COMISIEI EUROPENE
Pe 7 ianuarie 1958, Walter Hallstein devine primul președinte al Comisiei Europene, funcție pe care o deține până la 30 iunie 1967.

1960 ASOCIAȚIA EUROPEANĂ A LIBERULUI SCHIMB

Mai multe țări europene care nu fac parte din Comunitatea Economică Europeană (Austria, Danemarca, Elveția, Norvegia, Portugalia, Regatul Unit și Suedia) înființează **Asociația Europeană a Liberului Schimb** (AELS).

Scopul este să elimine barierele și să intensifice comerțul de bunuri și servicii între țările participante.

Astăzi, țările membre ale AELS sunt Elveția, Islanda, Liechtenstein și Norvegia.

1960 ZIDUL BERLINULUI

Autoritățile comuniste din Republica Democrată Germană încep să ridice un zid înalt în centrul Berlinului, pentru a-i împiedica pe cetățeni să evadeze în căutarea unei vieți libere în Vest. Zidul devine un simbol reprezentativ al Războiului Rece.

Războiul Rece (1947–1991) a fost o perioadă de tensiuni și confruntări politice și ideologice, care a apărut după sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial și a durat până la revoluțiile din 1989 din estul Europei. În Războiul Rece s-au confruntat două grupuri de state care aveau ideologii și sisteme politice foarte diferite. Într-un grup se aflau URSS și aliații ei, grup căruia i se spunea uzual „Blocul răsăritean”. Celălalt grup cuprindea SUA și aliații săi, fiind numit „Blocul occidental”.

La nivel politico-militar, în Europa, cele două blocuri erau reprezentate de către două alianțe internaționale. Blocul apusean era reprezentat de Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (în limba engleză, North Atlantic Treaty Organization – NATO), iar cel răsăritean de Pactul de la Varșovia.

1962 POLITICA AGRICOLĂ COMUNĂ

Politica agricolă comună (PAC) este una din cele mai vechi politici ale UE, scopul său fiind să îi sprijine pe agricultori și să garanteze că alimentele din Europa sunt sigure pentru consum.

În UE milioane de oameni lucrează în acest sector.

Aceștia oferă o varietate impresionantă de produse accesibile, sigure, de bună calitate și în cantități mari.

✓ 1967 TRATATUL DE FUZIUNE

Intră în vigoare Tratatul de fuziune, care creează un singur Consiliu de Miniștri și o singură Comisie pentru Comunitățile Europene (Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului, Comunitatea Economică Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice). Acestea au deja o Adunare Parlamentară și o Curte de Justiție în comun.

✓ 1969 PIAȚA UNICĂ A MĂRFURILOR

La o reuniune care are loc la Haga, în Țările de Jos, lideri europeni din Belgia, Franța, Germania, Italia, Luxemburg și Țările de Jos își confirmă dorința de a evolua către realizarea unei piețe unice cu o monedă comună și își reafirmă angajamentul de a permite și altor țări să adere la Uniune. Datorită **pieței unice**, nu numai persoanele pot circula liber în UE, ci și mărfurile, serviciile și capitalul.

✓ 1973 PRIMUL VAL DE EXTINDERE

Danemarca, Irlanda și Regatul Unit se alătură Comunităților Europene, care se extind astfel pentru prima dată. Împreună cu Belgia, Franța, Germania, Italia, Luxemburg și Țările de Jos, aceste trei țări ridică la nouă numărul statelor membre.

În urma unui referendum, Norvegia decide să nu adere.

Notă: în anul 2020, Regatul Unit s-a retras din UE.

✓ 1974 CREAREA CONSILIULUI EUROPEAN

Se înființează **Consiliul European**, cu scopul de a le oferi șefilor de stat sau de guvern un forum informal de discuții.

✓ 1979 PRIMELE ALEGERI EUROPENE

Pentru prima dată, cetățenii europeni și-au putut alege prin vot reprezentanții în Parlamentul European.

Înainte de introducerea alegerilor directe, deputații europeni erau desemnați de parlamentele naționale.

1981 ADERAREA GRECIEI

Grecia devine cea de-a zecea țară care aderă la Comunitățile Europene (Uniunea Europeană de azi). Democrația Greciei s-a consolidat.

1984 Demarează PRIMUL PROGRAM STRATEGIC EUROPEAN PENTRU CERCETARE ȘI INOVARE

Primul program european de cercetare demarat în 1984 face parte dintr-un șir lung de programe de cercetare și dezvoltare al căror scop este să mențină Europa în avangarda inovării.

În anul **2020**, programul **HORIZON Europe** devine cel mai mare program european de finanțare în domeniul **cercetării și inovării.**

1985 ACORDUL SCHENGEN

În mica localitate Schengen din Luxemburg, pe un vas de croazieră, s-au semnat **Acordul Schengen** și **Convenția de aplicare a acestuia** în 1985 și, respectiv, în 1990. Localitatea a devenit ulterior un simbol al liberei circulații în Europa. Monumentul Schengen, Luxemburg.

1986 - Spania și Portugalia se alătură Comunităților Europene. Numărul statelor membre se ridică acum la 12.

Drapelul european este arborat pentru prima dată în fața clădirii Berlaymont, sediul Comisiei Europene din Bruxelles, pe acordurile **Imnului european**. Numărul stelelor nu se schimbă niciodată. Cele douăsprezece stele simbolizează idealurile de unitate, solidaritate și armonie între popoarele Europei.

Imnul European

Odă bucuriei („An die Freude”, în germană) este o odă scrisă în 1785 de poetul și istoricul german Friedrich Schiller, cunoscută mai ales pentru muzica pe care a fost pusă de către Ludwig van Beethoven în a patra mișcare a Simfoniei a 9-a, pentru patru voci solo, cor și orchestră. Interpretarea muzicală a lui Beethoven a devenit, fără text, imnul Uniunii Europene.

Friedrich Schiller și Ludwig van Beethoven

1987 DEBUTUL PROGRAMULUI ERASMUS

Programul Erasmus este creat cu scopul de a-i ajuta pe tineri să studieze în străinătate, în alte țări europene. Programul a ajutat peste 9 milioane de persoane să studieze, să se formeze și să facă voluntariat și intenționează să ajute și mai mulți tineri în anii următori.

1992 ETICHETA ECOLOGICĂ A UE

Eticheta a fost creată pentru a promova produse de consum care respectă mediul.

1992 OFICIUL DE AJUTOR UMANITAR

Comisia Europeană instituie un **Oficiu pentru ajutor umanitar**.

UE este unul dintre cei mai importanți furnizori de ajutor umanitar din lume, care constă din oferirea de alimente, adăpost, educație, protecție și asistență medicală în multe țări din întreaga lume.

1992 TRATATUL DE LA MAASTRICHT

Tratatul de la Maastricht (Țările de Jos) a creat Uniunea Europeană (UE) și a pus bazele pentru uniunea economică și monetară, moneda unică (euro). A consolidat competențele Parlamentului European.

De asemenea, Tratatul de la Maastricht a introdus conceptul de cetățenie europeană.

1993 LANSAREA PIEȚEI UNICE

Datorită **pieței unice**, lansată la data de 1 ianuarie 1993, persoanele, bunurile, serviciile și capitalul pot circula pe teritoriul UE ca și cum ar fi o singură țară.

Cetățenii UE pot să studieze, să trăiască, să facă cumpărături, să lucreze și să se pensioneze în orice țară și pot să beneficieze de produse din întreaga Uniune. Aceasta este una dintre cele mai importante realizări ale UE.

1994 SPAȚIUL ECONOMIC EUROPEAN

Este creat Spațiul Economic European, care se întinde de la Oceanul Arctic la Marea Mediterană – piața unică include acum și țări din afara UE.

Astăzi, Spațiul Economic European este format din toate statele membre ale UE, plus Islanda, Liechtenstein și Norvegia, care participă la piața unică și sunt reglementate de aceleași norme de bază.

Noile norme permit libera circulație a mărfurilor, persoanelor, serviciilor și capitalului în cadrul pieței unice.

1995 ADERAREA AUSTRIEI, FINLANDEI ȘI SUEDIEI

Numărul statelor membre se ridică la 15.

1996 FAȚA COMUNĂ A MONEDEI EURO

Belgianul Luc Luycx, designer de monede la Monetăria Regală din Belgia, câștigă o competiție pentru realizarea feței comune a viitoarei monede euro.

1997 TRATATUL DE LA AMSTERDAM

Se semnează **Tratatul de la Amsterdam** în capitala Țărilor de Jos. Acesta pregătește Uniunea Europeană pentru primirea de noi state membre. De acum înainte, un nou președinte al Comisiei poate fi numit doar cu aprobarea Parlamentului European.

1997 BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ

Se înființează Banca Centrală Europeană, care lucrează cu băncile naționale ale tuturor statelor membre și răspunde de gestionarea monedei euro. Scopul său principal este să mențină stabilitatea prețurilor pentru a sprijini creșterea economică și crearea de locuri de muncă. Sediul Băncii este la Frankfurt (Germania).

2000 „UNITATE ÎN DIVERSITATE”

Un juriu prezidat de președintele Comisiei Europene, Jacques Delors, desemnează câștigătorul competiției organizate cu scopul de a găsi un motto pentru Europa. În concurs intră 80 000 de propuneri, iar mottoul ales este IN VARIETATE CONCORDIA (în limba română, „unitate în diversitate”).

2001 TRATATUL DE LA NISA

Șefii celor 15 state membre ale UE semnează **Tratatul de la Nisa**, în orașul francez cu același nume. Acest act modifică procesul decizional al UE, astfel încât Uniunea să poată primi țările din Europa de Est în momentul în care acestea sunt pregătite să adere. Cresc atribuțiile legislative și de supraveghere ale Parlamentului European. Tratatul intră în vigoare pe 1 februarie 2003.

2001 PRIMA EDIȚIE A ZILEI EUROPENE A LIMBILOR

Ziua Europeană a Limbilor sărbătorește în fiecare an, pe 26 septembrie, diversitatea lingvistică a unui continent cu:

- 24 de limbi oficiale ale UE;
- peste 200 de limbi europene;
- aproximativ 60 de limbi regionale și minoritare;
- multe alte limbi vorbite de persoane provenind din alte regiuni ale lumii.

1 IANUARIE 2002 – MONEDA EURO

Sunt introduse **bancnotele și monedele euro** în 12 țări ale UE. Tipărirea, baterea și distribuirea acestora constituie o operațiune logistică de mare amploare. Sunt puse în circulație peste 80 de miliarde de monede. Monedele euro au o față comună, care arată valoarea, și o alta specifică fiecărei țări.

1 MAI 2004 – MAREA EXTINDERE A UNIUNII EUROPENE

Odată cu aderarea la UE a zece noi țări, mari părți din Europa de Est și de Vest se unifică în pace și democrație.
Aderarea Ciprului, Cehiei, Estoniei, Letoniei, Lituaniei, Maltei, Poloniei, Slovaciei, Sloveniei și Ungariei ridică la 25 numărul statelor membre.

1 IANUARIE 2007 – ROMÂNIA DEVINE STAT MEMBRU

România, alături de **Bulgaria,** aderă la Uniunea Europeană, ridicând la 27 numărul statelor membre.

Irlandeza devenise anterior cea de-a 21-a limbă oficială a Uniunii. Cu româna și bulgara, numărul limbilor oficiale ale UE ajunge, la aceea dată, la 23.

1 IULIE 2013, CROAȚIA DEVINE STAT MEMBRU

Croația e cel mai tânăr stat membru al Uniunii Europene.

CAPITOLUL 2: UNIUNEA EUROPEANĂ ÎN PREZENT

♣ 27 de state membre

♣ 24 de limbi oficiale

♣ Populație: 447,7 milioane de locuitori

ADMINISTRAȚIA EUROPEANĂ - INSTITUȚII DECIZIONALE

♠ PARLAMENTUL EUROPEAN

Rol: Organismul legislativ al UE, cu responsabilități bugetare și de control. Este ales direct de cetățenii UE, o dată la 5 ani.

♠ CONSILIUL EUROPEAN

Rol: Definește orientările și prioritățile politice generale ale UE. Stabilește agenda politică a UE, în mod tradițional prin intermediul „concluziilor" adoptate în cadrul reuniunilor Consiliului European, care identifică subiectele de interes și măsurile care urmează să fie luate.

♠ CONSILIUL UNIUNII EUROPENE

Rol: Reprezintă guvernele statelor membre ale UE, adoptă legislația europeană și coordonează politicile UE.

♠ COMISIA EUROPEANĂ

Rol: Apără interesul general al țărilor membre, propune legi, asigură respectarea acestora și implementează politicile și bugetul Uniunii Europene.

Activitatea acestora este completată de alte instituții și organisme, printre care se numără:

♠ CURTEA DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE

Rol: Verifică legalitatea actelor emise de instituțiile UE și hotărăște cu privire la respectarea de către statele membre a obligațiilor ce le revin în temeiul dreptului primar și al celui secundar.

♠ BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ

Rol: Menține stabilitatea monedei europene, euro, și controlează fluxul de monedă în circulație.

♠ CURTEA DE CONTURI EUROPEANĂ

Rol: Avertizează cu privire la riscurile existente, oferă asigurări și formulează recomandări adresate factorilor de decizie din UE cu privire la modalități de a îmbunătăți gestiunea finanțelor publice și de a se asigura că cetățenii europeni știu cum sunt utilizați banii lor.

CE ÎȘI PROPUNE UNIUNEA EUROPEANĂ?

♠ Să promoveze pacea, valorile europene și bunăstarea cetățenilor săi.

♠ Să ofere libertate, securitate și justiție fără frontiere interne.

♠ Să asigure o dezvoltare durabilă, bazată pe o creștere economică echilibrată și pe stabilitatea prețurilor, să mențină o economie de piață deosebit de competitivă care să favorizeze ocuparea integrală a forței de muncă și progresul social.

♠ Să protejeze mediul.

♠ Să combată excluziunea socială și discriminarea.

♠ Să încurajeze progresul tehnic și științific.

♠ Să consolideze coeziunea economică, socială și teritorială și solidaritatea între statele membre.

♠ Să respecte diversitatea culturală și lingvistică a popoarelor sale.

♠ Să creeze o uniune economică și monetară a cărei monedă să fie euro.

VALORILE EUROPENE

♠ PACE – stare de liniște și bună înțelegere, lipsită de conflicte.

♠ LIBERTATE – un drept fundamental, recunoscut cetățenilor, de a se dezvolta și de a se manifesta.

♠ DEMOCRAȚIE – formă de guvernare în care supremația aparține poporului.

♠ UNITATE – însușirea a tot ce constituie un întreg.

♠ SOLIDARITATE – sentiment care îi determină pe oameni să își acorde ajutor reciproc..

♠ RESPECT – sentiment de prețuire.

♠ PLURALISM – concept care admite că realitatea are mai multe principii de existență.

♠ TOLERANȚĂ – capacitatea de a accepta diferențe.

♠ EGALITATE – principiu potrivit căruia tuturor oamenilor, statelor și națiunilor, li se recunosc aceleași drepturi și li se impun aceleași datorii.

CAPITOLUL 3: EDUCAȚIE CIVICĂ EUROPEANĂ

CE ESTE CETĂȚENIA UNIUNII EUROPENE

♠ Cetățenia Uniunii Europene este relaţia oficială dintre un individ şi UE, relaţie ce defineşte apartenenţa acestuia/acesteia la Uniune.

♠ Cetățenia UE nu înlocuiește cetățenia națională, ci este complementară acesteia: ești cetățean UE dacă ești cetățean al oricăruia dintre cele 27 de state membre.

♠ Cetățenia UE este o realizare semnificativă a proiectului european. Acest concept a fost introdus pentru prima dată de către Tratatul privind Uniunea Europeană, semnat în 1992 la Maastricht.

♠ Cetățenia UE include drepturi, obligaţii, precum și participarea la viaţa politică. Aceasta vizează consolidarea imaginii şi a identităţii Uniunii Europene și implicarea mai profundă a cetăţeanului în procesul de integrare europeană.

♠ Articolul 8 din Tratatul privind Uniunea Europeană:

„(1) Se instituie cetăţenia Uniunii. Este cetăţean al Uniunii orice persoană care are cetăţenia unui stat membru.

(2) Cetăţenii Uniunii se bucură de drepturile și au obligaţiile prevăzute de prezentul Tratat.”

♠ Cetățenia UE și drepturile pe care aceasta le conferă sunt pietre de temelie ale Uniunii. La fiecare 3 ani, Comisia Europeană prezintă un raport privind progresele înregistrate în direcția exercitării efective a cetățeniei UE, în care identifică și prioritățile pentru anii următori în domeniul drepturilor care decurg din cetățenia UE.

DREPTURILE CETĂȚENILOR EUROPENI

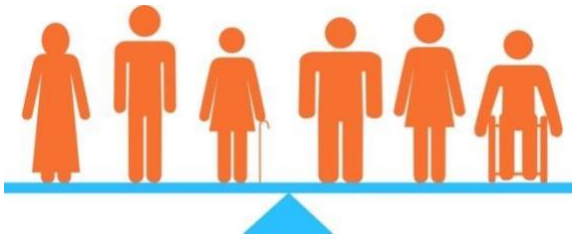

În conformitate cu Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, cetățenii UE au următoarele drepturi:

✓ Dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre

⇒ În calitate de cetățean al UE, ai dreptul de a circula liber pe teritoriul altei țări a UE, fără vreo discriminare pe motiv de naționalitate și fără a avea nevoie de viză de intrare sau de ieșire.

⇒ Cu toate acestea, pandemia de COVID-19 a impus anumite norme și restricții privind călătoriile, pentru ca acestea să se desfășoare în condiții de siguranță. Certificatul digital al UE privind COVID facilitează, începând cu 1 iulie 2021, libera circulație a cetățenilor în UE, pe durata pandemiei de COVID-19.

⇒ Dacă ești cetățean al UE, nu trebuie să prezinți cartea de identitate sau pașaportul atunci când călătorești dintr-un stat membru al Spațiului Schengen în altul, însă este important să le ai asupra ta.

⇒ Spațiul Schengen este o zonă de liberă circulație ce presupune eliminarea controalelor la frontierele interne ale statelor membre UE care aplică Acordul de la Schengen, creându-se o singură frontieră externă.

⇒ Nu fac parte din Spațiul Schengen Bulgaria, Croația, Cipru, Irlanda și România.

⇒ Cetățenii UE au dreptul de a locui într-o altă țară a UE până la trei luni fără a face obiectul vreunei condiții sau formalități și au dreptul de a locui într-o țară a UE mai mult de trei luni, sub rezerva anumitor condiții, în funcție de statutul lor în țara gazdă.

⇒ Cetățenii europeni dobândesc în mod automat dreptul de ședere permanentă în altă țară din UE dacă au locuit acolo legal, timp de 5 ani fără întrerupere. Dacă îndeplinesc această cerință, pot solicita un permis de ședere permanentă, care confirmă faptul că au dreptul de a locui în țara respectivă permanent, fără a îndeplini alte condiții. Această prevedere se aplică și în cazul membrilor de familie. Sursă: https://europa.eu/youreurope/citizens/residence/documents-formalities/eu-nationals-permanent-residence/index_ro.htm

✓ Dreptul de a alege și de a fi ales

⇒ Orice cetățean al Uniunii care își are reședința într-un stat membru și care nu este resortisant (persoană fizică sau juridică aparținând unui stat, aflată sub protecția altui stat) al acestuia are dreptul de a alege și de a fi ales la alegerile pentru Parlamentul European și la alegerile locale (municipale), în statul membru în care își are reședința, în aceleași condiții ca și cetățenii statului gazdă.

⇒ El/ea poate exercita acest drept dacă îndeplinește condițiile impuse de legislația statului membru de reședință pentru exercitarea dreptului de a alege și de a fi ales pentru propriii cetățeni, în special condiția de reședință.

✓ Dreptul la protecție diplomatică sau consulară

⇒ Orice cetățean al UE aflat într-o țară din afara Uniunii în care propriul său stat nu este reprezentat are dreptul la protecție din partea autorităților diplomatice sau consulare ale oricărei alte țări din UE.

⇒ Reprezentanțele diplomatice și consulare care oferă protecție trebuie să trateze persoana care solicită ajutor ca pe un cetățean al țării din UE pe care o reprezintă.

⇒ Această protecție nu poate fi exercitată decât de autoritățile unui stat membru și nu poate fi confundată cu aceea cerută de un cetățean comunitar unei instituții comunitare.

✓ Dreptul de a adresa petiții

⇒ Orice cetățean al UE are dreptul de a adresa petiții Parlamentului European, în mod individual sau în asociere cu alte persoane, în legătură cu un subiect care face parte din domeniile de activitate ale Uniunii Europene și care îl privește în mod direct.

⇒ Petiția poate consta într-o cerere, o plângere, o sesizare referitoare la aplicarea dreptului comunitar sau un apel adresat Parlamentului European pentru a lua o poziție într-o anumită chestiune.

⇒ Ombudsmanul European (sau mediatorul european), numit de Parlamentul European, este împuternicit să primească plângeri din partea oricărui cetățean al Uniunii, cu privire la cazuri de administrare defectuoasă din partea instituțiilor și a organismelor comunitare, cu excepția Curții de Justiție a Uniunii Europene. Acesta investighează plângerile și întocmește un raport cu privire la acestea.

✓ Dreptul de a te adresa în scris oricărei instituții sau organism al UE și de a primi răspuns în aceeași limbă

⇒ Cetățenii europeni au dreptul de a se adresa în scris oricărei instituții sau oricărui organism al UE într-una din limbile statelor membre și de a primi un răspuns redactat în aceeași limbă.

⇒ Această comunicare cu instituțiile comunitare se poate referi la diverse probleme, solicitări de informații, comunicare de informații ca urmare a unei solicitări, de exemplu sesizând o încălcare a dreptului comunitar, reclamații etc.

✓ Dreptul de a avea acces la documentele instituțiilor UE

⇒ Dreptul de acces la documentele instituţiilor, organelor, oficiilor şi agenţiilor Uniunii priveşte orice cetăţean al Uniunii şi orice persoană fizică sau juridică ce are reşedinţa sau sediul statutar într-un stat membru.

⇒ Fiecare instituţie, organ, oficiu sau agenţie asigură transparenţa lucrărilor sale şi elaborează, în regulamentul său de procedură, dispoziţii speciale privind accesul la propriile documente, potrivit regulamentelor stabilite de Consiliul Uniunii Europene. Publicarea documentelor privind procedurile legislative este asigurată de Parlamentul European şi Consiliu, în condiţiile prevăzute de regulamentele adoptate de Consiliu.

✓ Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene a fost adoptată la 7 decembrie 2000, la Conferinţa Interguvernamentală de la Nisa, adaptată la 12 decembrie 2007, la Strasbourg, pentru ca, ulterior, prin Tratatul de la Lisabona (intrat în vigoare la 1 decembrie 2009), să se prevadă expres că „Uniunea recunoaşte drepturile, libertăţile şi principiile prevăzute în Cartă” şi că „aceasta are aceeaşi valoare juridică cu tratatele”.

Carta cuprinde, într-un singur text, ansamblul drepturilor sociale, economice, civile şi politice de care pot beneficia toţi cetăţenii europeni. Aceste drepturi sunt grupate în şase capitole principale:

⇒ **Capitolul I, Demnitatea** (cuprinde articole referitoare la: demnitatea umană, dreptul la viaţă, dreptul la integritatea persoanei, interzicerea torturii şi a tratamentelor sau a pedepselor inumane sau degradante, interzicerea sclaviei şi a muncii forţate);

⇒ **Capitolul II, Libertăţile** (cuprinde articole referitoare la: dreptul la libertate şi securitate, respectul vieţii private şi de familie, protecţia datelor personale, dreptul la căsătorie şi dreptul de întemeiere a familiei, libertatea gândirii, conştiinţei şi religiei, libertatea expresiei şi

informării, libertatea de întrunire şi de asociere, libertatea artelor şi ştiinţelor, dreptul la educaţie, libertatea alegerii ocupaţiei şi dreptul de angajare în muncă, libertatea de a conduce afaceri, dreptul de proprietate, dreptul de azil, protecţia faţă de eventualitatea strămutării, expulzării sau extrădării);

⇒ **Capitolul III, Egalitatea** (cuprinde articole referitoare la: egalitatea în faţa legii, nediscriminarea, diversitatea culturală, religioasă şi lingvistică, egalitatea între bărbaţi şi femei, drepturile copilului, drepturile persoanelor vârstnice, integritatea persoanelor cu handicap);

⇒ **Capitolul IV, Solidaritatea** (cuprinde articole referitoare la: dreptul lucrătorilor la informare şi consultare în cadrul întreprinderilor, dreptul de acces la serviciile de plasament, protecţia împotriva concedierii nejustificate, condiţii de muncă egale şi juste, interzicerea muncii copiilor şi protecţia tinerilor la locul de muncă, viaţa de familie şi profesională, securitatea socială şi asistenţa socială, asistenţa sanitară, accesul la serviciile de interes economic general, protecţia consumatorului);

⇒ **Capitolul V, Drepturile cetăţeneşti** (cuprinde articole referitoare la: dreptul de vot şi de a candida la alegerile pentru Parlamentul European, dreptul de a vota şi de a candida la alegerile municipale, dreptul la o bună administrare, dreptul de acces la documente, avocatul poporului, libertatea de circulaţie şi de reşedinţă, protecţia diplomatică şi consulară);

⇒ **Capitolul VI, Justiţia** (cuprinde articole referitoare la: dreptul la căi de atac efective şi la o judecată corectă, prezumţia de nevinovăţie şi dreptul la apărare, principiile legalităţii şi proporţionalităţii faptelor penale şi a sancţiunilor, dreptul de a nu fi judecat şi pedepsit de două ori în procedurile penale pentru aceeaşi faptă);

⇒ **Capitolul VII, Dispoziţii generale** (cuprinde articole referitoare la: domeniul de aplicabilitate, domeniul de aplicabilitate a drepturilor garantate, nivelul de protecţie, interzicerea abuzului de drepturi).

Carta drepturilor fundamentale îşi are originea în Convenţia europeană a drepturilor omului și cuprinde atât drepturile şi libertăţile fundamentale conţinute în general, în Convenţia europeană, dar şi drepturi sociale, inspirate de Carta socială europeană adoptată sub egida Consiliului Europei, precum şi „drepturi noi”, care ţin de evoluţia societăţilor europene în diverse domenii, precum bioetica, mediul înconjurător sau drepturile copilului.

✓ INIȚIATIVA CETĂȚENEASCĂ EUROPEANĂ

Inițiativa cetățenească europeană este o modalitate unică de a te implica în procesul de elaborare a politicilor UE, solicitându-i Comisiei Europene să propună noi acte legislative. Dacă o inițiativă obține 1 milion de semnături provenind din cel puțin un sfert din statele membre, Comisia decide ce măsuri să adopte.

Iată cum funcționează, pas cu pas:

1. Înainte să lansezi o inițiativă, este bine să te gândești la câteva aspecte practice, cum ar fi: a solicita adoptarea unor norme UE este cea mai bună metodă de a-ți îndeplini obiectivele?

Trebuie mai întâi să înființezi un grup de organizatori format din cel puțin 7 cetățeni ai UE care locuiesc în cel puțin 7 țări diferite din UE. Pentru aceasta, va trebui să găsești parteneri și aliați în mai multe țări europene, dispuși să îți susțină cauza.

2. Înainte de a putea începe să colectezi semnături pentru inițiativa ta, trebuie să soliciți Comisiei să o înregistreze. Comisia nu este obligată să înregistreze toate inițiativele. Înregistrează doar inițiativele care îndeplinesc anumite criterii.

3. Trebuie să obții susținerea a cel puțin 1 milion de persoane și să atingi un număr minim de semnături în cel puțin șapte țări din UE. Susținătorii trebuie să completeze un formular-tip de declarație de susținere.

4. Dacă reușești să colectezi suficiente semnături în cele 12 luni pe care le ai la dispoziție, acestea trebuie grupate pe cetățenii și trimise spre verificare autorităților competente din țările UE respective.

5. După ce ai primit și ultimul certificat de la autoritățile naționale, ai la dispoziție trei luni pentru a depune inițiativa la Comisie, alături de informațiile despre sprijinul și finanțarea de care ai beneficiat pentru inițiativă.

6. După ce depui inițiativa, începe examinarea acesteia:
În termen de 1 lună – întâlnire cu reprezentanții Comisiei pentru a explica în detaliu problemele ridicate de inițiativă.

În termen de 3 luni – prezentarea inițiativei în cadrul unei audieri publice la Parlamentul European. Parlamentul poate uneori să susțină o dezbatere în plen, ceea ce poate conduce la adoptarea unei rezoluții referitoare la problema ridicată.

În termen de 6 luni – Comisia va explica ce acțiuni va propune ca răspuns la această inițiativă (dacă este cazul) și va expune motivele pentru care a decis să acționeze sau nu.

✓ CONFERINȚA PRIVIND VIITORUL EUROPEI

Conferința privind viitorul Europei reprezintă o ocazie unică și oportună pentru cetățenii europeni de a dezbate provocările și prioritățile Europei. Indiferent de originea sau de meseria pe care o ai, acesta este locul în care îți poți exprima ideile cu privire la viitorul pe care îl dorești pentru Uniunea Europeană.

Parlamentul European, Consiliul și Comisia Europeană s-au angajat să asculte vocea cetățenilor europeni și să ia măsuri, în limitele competențelor lor, în urma recomandărilor formulate.

În anul 2022, urmăriți pagina dedicată pentru a afla concluziile conferinței privind viitorul Europei.

Cine poate participa?

- Cetățeni europeni, din toate categoriile sociale și din toate colțurile Uniunii, tinerii având chiar un rol central în conturarea viitorului proiectului european.

- Autoritățile europene, naționale, regionale și locale, precum și societatea civilă și alte organizații care doresc să deruleze evenimente și să contribuie cu idei.

Care sunt componentele conferinței?

- Platforma digitală multilingvă – locul în care cetățenii pot face schimb de idei și pot trimite contribuții online. Acestea sunt colectate, analizate, monitorizate și publicate pe tot parcursul conferinței;

- Evenimente descentralizate – virtuale, cu participare fizică, hibride, organizate de cetățeni, de organizații și de autorități naționale, regionale și locale din toată Europa;

- Grupurile de dezbatere ale cetățenilor europeni – grupurile discută diferite subiecte și își prezintă recomandările; sunt reprezentative în ceea ce privește originea geografică, sexul, vârsta, mediul socioeconomic și/sau nivelul de educație al cetățenilor;

- Plenul conferinței – se asigură că recomandările grupurilor de cetățeni naționali și europeni, grupate pe teme, sunt dezbătute fără un rezultat prestabilit.

Care sunt subiectele conferinței?

- Schimbări climatice și mediu;
- Sănătate;
- O economie mai puternică, justiție socială și locuri de muncă;
- UE în lume;
- Valori și drepturi, domnia legii, securitate;
- Transformarea digitală;
- Democrația europeană;
- Migrația;
- Educație, cultură, tineret și sport.

Cum te poți implica?

Primul pas pentru a-ți face auzită vocea este să te înregistrezi pe platforma Conferinței privind viitorul Europei. Odată ce te-ai autentificat, a sosit momentul să participi la discuție astfel: împărtășindu-ți ideile, discutând pe marginea ideilor altor cetățeni sau organizând un eveniment.

✓ MULTICULTURALISM ȘI MULTILINGVISM

Multiculturalismul este o politică ce susține principiul diversității culturale și susține dreptul diferitelor grupuri culturale și etnice de a păstra identități culturale distincte, asigurând accesul lor echitabil la societate, cuprinzând principiile constituționale și valorile comune comune predominante în societate.

Conceptul de diversitate culturală se află în centrul proiectului european. Există un angajament ferm la nivelul UE de a integra cultura în toate domeniile de politici, cu un accent deosebit pe protecția patrimoniului cultural și pe diversitatea culturală, elemente esențiale ale identității și expresiei culturale.

Multiculturalismul european este produsul unei istorii lungi și continue care implică acceptarea altuia, toleranța, coexistența, dar și șansa afirmării pozițiilor proprii. Ceea ce contează pentru europeni e

calitatea de cetățeni responsabili, conștienți de diferențele de ordin social, cultural, dar uniți într-un scop comun.

Motto-ul UE, „Uniți în diversitate”, ilustrează și contribuția diversității lingvistice și a învățării limbilor la proiectul european. Limbile pot crea punți de legătură între oameni, oferindu-le acces la alte țări și culturi și permițându-le să se înțeleagă mai bine. Cunoașterea limbilor străine joacă un rol vital în sporirea capacității de inserție profesională și a mobilității.

Multilingvismul, profund ancorat în tratatele europene, reflectă această diversitate culturală și lingvistică și, în același timp, asigură o mai mare transparență a instituțiilor europene, care devin mai accesibile tuturor cetățenilor Uniunii, acest lucru fiind esențial pentru succesul sistemului democratic al UE.

✓ CE FACE UE PENTRU A PROMOVA MULTILINGVISMUL?

În Concluziile Consiliului privind multilingvismul și dezvoltarea competențelor lingvistice, statele membre s-au angajat să consolideze cooperarea în domeniul multilingvismului și să îmbunătățească eficacitatea predării limbilor străine în școli.

Comisia Europeană colaborează cu guvernele naționale pentru a atinge un obiectiv ambițios: ca toți cetățenii să învețe cel puțin două limbi străine și să înceapă învățarea acestora de la o vârstă fragedă. Această viziune a fost confirmată de șefii de stat ai UE ca parte a propunerii de creare a unui Spațiu european al educației.

✓ DREPTURILE CONSUMATORILOR EUROPENI

Normele europene privind protecția consumatorilor îți garantează că atunci când achiziționezi produse și servicii în UE dispui de informații clare despre produsul sau serviciul achiziționat, prețul său, costurile de transport și livrare, precum și de informații cu privire la drepturile tale dacă apar probleme.

Carta Drepturilor Fundamentale, Tratatele europene și legislația specifică, toate garantează un nivel ridicat de protecție a consumatorilor în Uniunea Europeană. Legislația europeană garantează tratamentul corect al

consumatorilor, produse care îndeplinesc standarde acceptabile, precum și dreptul la acțiune/soluționarea problemei dacă ceva nu merge bine.

Aceste reguli acoperă comerțul intern și transfrontalier, combat practicile incorecte și dau consumatorilor dreptul de a anula achizițiile pe care le-au făcut on-line. Creșterea încrederii consumatorilor duce direct la stimularea creșterii economice.

Noua directivă europeană privind drepturile consumatorilor – care se aplică în toate statele membre de la 13 iunie 2014 – consolidează drepturile consumatorilor, oferindu-le aceleași drepturi în întreaga Uniune Europeană, în același timp cu obținerea unui echilibru adecvat între protecția consumatorilor și menținerea competitivității mediului de afaceri.

Rețeaua Centrelor Europene ale Consumatorilor (ECC-Net) include 29 de centre din toate cele 27 de state membre ale UE, Islanda și Norvegia. Centrele oferă informații, consiliere și asistență gratuite și personalizate clienților care au probleme cu tranzacțiile transfrontaliere efectuate într-o altă țară din cadrul rețelei. Rețeaua îi ajută pe cetățeni să se asigure că le sunt respectate drepturile de consumatori și să beneficieze de avantajele pieței interne.

✓ REȚELE EUROPENE ÎN SLUJBA CETĂȚENILOR

Centrele EUROPE DIRECT contribuie la crearea unor punți între cetățeni și instituțiile care îi reprezintă la nivel european și facilitează implicarea în dezbaterile privind viitorul UE. Centrele oferă răspunsuri cu privire la politicile, programele și prioritățile UE. Personalul din cadrul acestor centre discută în mod nemijlocit cu cetățenii și cu diversele părți interesate, în mod proactiv și continuu, pentru a asigura o mai bună înțelegere și asumare a proiectului european. În România, rețeaua centrelor EUROPE DIRECT (ED) este formată din 24 de Centre.

Centrele de documentare europeană (European Documentation Centres - EDC) promovează educația și cercetarea pe tema integrării europene. Acestea oferă o serie întreagă de documente privind afacerile europene și încurajează mediul universitar să se implice în dezbaterile privind viitorul UE. Rețeaua centrelor de documentare europeană este formată din 12 centre.

Sprijin și consultanță pentru consumatori în Europa

ECC-Net

Centrul European al Consumatorilor din România – ECC Romania s-a alăturat rețelei ECC-Net pentru a-i sprijini pe cetățenii UE în domeniul achizițiilor transfrontaliere. Rolul său este de a oferi consultanță juridică gratuită în probleme de comerț transfrontalier și de a încerca rezolvarea pe cale amiabilă a sesizărilor de la consumatorii români, dar și din alte state membre.

eurodesk România

Eurodesk informează tinerii și pe cei care lucrează cu tinerii despre oportunitățile de mobilitate și finanțare ale Uniunii Europene. De asemenea, Eurodesk organizează sesiuni de instruire, sesiuni de informare, ateliere de lucru și prezentări/evenimente publice în 36 de țări europene. Partenerii Eurodesk pot prezenta oportunități precum studii, locuri de muncă, schimburi de tineri, stagii europene de voluntariat sau călătorii într-o altă țară europeană.

EURES

Eures este o rețea de cooperare între Comisia Europeană și serviciile publice de ocupare a forței de muncă din statele membre ale UE, Norvegia, Islanda, Liechtenstein și Elveția. La nivel european, consilierii Eures oferă servicii de informare, orientare și consiliere profesională pentru angajatori și pentru persoanele care își caută un loc de muncă.

europass

Europass este un portofoliu personal de documente pe care cetățenii îl pot folosi pentru a-și face cunoscute calificările și competențele în Europa, în vederea facilitării accesului pe piața muncii sau la programe de educație și formare. Nu este vorba de un instrument de validare sau recunoaștere oficială a competențelor și a calificărilor, ci de o platformă comună de prezentare a acestora, care facilitează recunoașterea lor la nivel european.

euro|guidance
European Network to Support Guidance and Counselling

Euroguidance este o rețea de centre ce reunește sistemele de învățământ, formare și orientare în carieră din Europa. Euroguidance promovează mobilitatea în educație și formare și pune accent pe oportunitățile disponibile în Europa din punctul de vedere al dezvoltării dimensiunii europene în orientare și furnizarea de informații de calitate privind orientarea în carieră pe tot parcursul vieții.

Eurydice oferă persoanelor responsabile cu sistemele și politicile educaționale din Europa analize și informații necesare în luarea deciziilor. Rețeaua Eurydice se concentrează în principal asupra modului în care este structurată și organizată educația în Europa și promovează schimburile dintre unitățile naționale. De asemenea, oferă o sursă vastă de informații și studii ce sunt disponibile gratuit pe website-ul organizației.

Centrele de informare privind recunoașterea diplomelor din rețeaua **NARIC** permit un schimb permanent de informații și consiliere la nivel național și internațional cu privire la sistemul de educație și statutul juridic al instituțiilor de învățământ din străinătate, formarea oferită, precum și condițiile stabilite de aceste instituții pentru obținerea actelor de studii. Solicitanții pot obține informații privind recunoașterea diplomelor prin contactarea centrelor naționale și prin accesarea website-urilor proprii sau pe cel al rețelei.

SOLVIT evaluează nivelul de aplicare corectă a dreptului european în România (cazuri în care cetăţenii români sau ai altor state UE sesizează o problemă în relaţia cu administraţia românească) şi a nivelului de aplicare corectă a dreptului european în alte state, în sensul drepturilor de care se bucură cetăţenii români (cazuri în care cetăţenii români sesizează o problemă în relaţia cu administraţia unui stat membru UE).

Spațiul Public European (SPE) este agora Reprezentanței Comisiei Europene și a Biroului Parlamentului European, universul informațiilor europene și locul unde elevii învață prin joc despre lucruri care îi privesc direct și personal. SPE găzduieşte conferințe, seminarii, evenimente oficiale, expoziții, proiecții de filme, conferințe de presă, prezentări, lecturi publice şi altele. SPE dezvoltă şi diferite programe pentru elevi, cu scopul de a susţine celelalte instituţii în efortul lor de informare a cetăţenilor.

Mai multe informații găsiți oricând pe website-ul Comisiei Europene:
https://ec.europa.eu

CAPITOLUL 4: REFERINȚE ISTORICE; GEOGRAFICE ȘI CULTURALE

4.1. APARIȚIA EUROPEI. PRIMII EUROPENI.

PANGEEA – ultimul supercontinent,

care a început să se despartă în urmă cu aproximativ 175 de milioane de ani.

Pe scara timpului, istoria planetei Pământ, a treia planetă de la Soare, începe acum mai bine de 4,5 miliarde de ani. Cele mai vechi roci ale planetei au aproximativ 4 miliarde de ani, iar știința a demonstrat că tot atunci au apărut și primele organisme, primele forme de viață. Dar nu putem face

referire la lumea pe care o cunoaștem azi decât privind în era paleozoică, când Pangeea, ultimul supercontinent, începe să se despartă în Laurasia și Gondwana, care, la rândul lor, după alte milioane de ani, se vor separa în continentele actuale, pe care le recunoaștem atunci când privim imagini din satelit, o hartă sau globul pământesc.

Formarea celor șapte continente, așa cum le știm azi, e rezultatul deplasării plăcilor tectonice.

Cu excepția continentelor Europa şi Asia, separate de Munții Urali, celelalte continente sunt separate de apă.

Ca suprafață, Asia este cel mai mare continent și ocupă 30% din suprafața terestră a Pământului.

Cel mai mic continent este Australia, ocupând doar 5,2% din uscatul Terrei.

Al doilea continent ca mărime este Africa, cu 20,3%.

America de Nord ocupă 16,3% din suprafața Terrei şi este al treilea ca mărime.

Este urmat de America de Sud, care ocupă 12%.

Antarctica ocupă 8,9% din uscat, fiind al cincilea continent ca mărime.

Europa ocupă doar 6,8% şi este al doilea cel mai mic continent.

Europa se întinde de la Arctica, la nord, până la Marea Mediterană, în sud, și de la Oceanul Atlantic, în vest, până la Munții Urali (în Rusia), în est.

PARTICULARITĂȚI GEOGRAFICE ALE EUROPEI

♠ Din punct de vedere tectonic, continentul aparține plăcii euroasiatice; 60% din suprafața Europei este foarte veche (unitățile de platformă și munții paleozoici).

♠ Relieful Europei este foarte variat pe zone relativ mici.

♠ În regiunile sudice predomină relieful muntos, în timp ce, mergând spre nord, terenul coboară dinspre Alpi, Pirinei și Carpați, prin teritoriile deluroase și continuă către câmpiile joase din nord și est.

♠ Aceste șesuri prelungite sunt cunoscute sub numele de Marea Câmpie Europeană, cea mai mare formă de relief fără munți din Europa, iar în mijlocul lor se întinde Câmpia Nord-Europeană, compusă din câmpiile joase aflate între Munții Europeni Centrali la sud, Marea Nordului și Marea Baltică la nord.

♠ Suprafața Europei este de aproximativ 10 milioane de km^2. Cea mai mare răspândire o au câmpiile cu înălțimi între 0 și 200 de metri, care reprezintă circa 57%, urmate de dealuri și podișuri, 37% și munți, 6% din suprafața totală.

♠ Altitudinea medie este de 320 de metri, relieful încadrându-se între minus 28 de metri față de nivelul oceanului planetar, la Marea Caspică, și 5642 de metri (Muntele Elbrus), în Munții Caucaz.

♠ Cele mai importante fluvii se varsă în Oceanul Atlantic, în Marea Baltică, Oceanul Arctic, Marea Nordului, Marea Mediterană, Marea Neagră, dar și în bazinul endoreic (adică lipsit de scurgere) al Mării Caspice (Ural și Volga).

♠ Cele mai importante fluvii din Europa sunt Dunărea, Rinul și Ronul.

♠ Dunărea este al doilea cel mai lung fluviu din Europa, după Volga, din Rusia. Curge prin mare parte a Europei Centrale și de Sud-Est, din Munții Pădurea Neagră până la Marea Neagră și este, după Nil, fluviul care străbate cel mai mare număr de țări din lume: 10 (Germania, Austria, Slovacia, Ungaria, Croația, Serbia, România, Bulgaria, Moldova și Ucraina).

♠ Cel mai înalt munte din Europa de Vest este Mont Blanc; acesta se află în Alpi, la frontiera dintre Franța și Italia. Vârful său este la 4810 metri deasupra nivelului mării.

♠ De asemenea, tot în Alpi se află lacul Geneva – cel mai mare lac cu apă dulce din Europa de Vest. Acesta se întinde între Franța și Elveția, are o adâncime de 310 metri și conține aproape 89 de mii de miliarde de litri de apă.

♠ Cel mai mare lac din Europa Centrală este lacul Balaton din Ungaria, cu o lungime de 77 de kilometri (km) și o suprafață de aproximativ 600 de kilometri pătrați (km^2).

♠ În Europa de Nord există lacuri chiar și mai mari, cum ar fi lacul Saimaa în Finlanda (1147 km^2) și lacul Vänern în Suedia (peste 5500 km^2).

REALITĂȚI SUBIECTIVE

♠ Numele continentului provine de la mitul Europei din Grecia Antică.

♠ Europa era fiica regelui Agenor, care domnea în Fenicia. Vrăjit de frumusețea ei, Zeus se preschimbă în taur și o răpește, ducând-o pe insula Creta, cea mai sudică insulă greacă, la Marea Egee, care este legată de Marea Marmara și Marea Neagră prin strâmtorile Dardanele și Bosfor. Legenda spune că pământul pe care a fost adusă de Zeus i-a preluat numele.

♠ Unul dintre cei mai mari pictori din istoria artei, neerlandezul Rembrandt, inspirat de această legendă, a lăsat lumii moștenire o operă splendid detaliată, tabloul *Răpirea Europei***.**

REALITĂȚI OBIECTIVE

♠ Revenind la adevărurile susținute de dovezi, în anul 1974, într-o dimineață de duminică de la sfârșitul lunii noiembrie, câțiva oameni de știință, săpând într-un loc izolat dintr-o regiune din Etiopia, în estul Africii, au realizat că au făcut o descoperire de excepție: scheletul care avea să schimbe istoria omului pe Pământ. Sedimentele din acel loc aveau o vechime de 3,2 milioane de ani. Așa a fost descoperit cel mai vechi strămoș al omului modern.

♠ Cu 50 000 de ani în urmă, comportamentul modern al speciei umane devine evident. Instrumentele de piatră arată prezența de modele care sunt reproduse sau duplicate cu precizie, iar instrumentele din os și corn de cerb își fac și ele apariția.

♠ Oamenii moderni au migrat din Africa în Peninsula Arabică, apoi au apărut în Eurasia. Un grup a populat rapid țărmurile Oceanului Indian, iar altul a migrat în stepele din Asia Centrală. Un altul a devenit, ulterior, grupul de astăzi al popoarelor mongoloide și populația din Orientul Mijlociu și Africa de Nord.

♠ Migrația dinspre Marea Neagră spre Europa a început cu aproximativ 45 000 de ani în urmă, probabil prin coridorul Dunării.

♠ Cu 20 000 de ani în urmă, întreaga Europă era deja populată.

♠ Primii europeni erau vânători și culegători. Pe pereții unor peșteri, ei au desenat reprezentări minunate ale unor scene de vânătoare.

♠ **Grota din Altamira** se află în apropiere de Santillana del Mar, Cantabria, Spania. Peștera a devenit celebră pentru picturile preistorice de pe pereți.

♠ Mai târziu, oamenii moderni au cultivat plante și au domesticit animale.

♠ Odată cu apariția primelor așezări permanente, se produce un salt cultural: **politeismul.** Credința în mai mulți zei îi va inspira pe europeni în ridicarea unor construcții monumentale și în practicarea ceremoniilor dedicate divinităților.

♠ **Civilizația** luase ființă. Cele mai timpurii comunități de agricultori cunoscute au fost întemeiate în Mesopotamia, la întretăierea drumurilor dintre Europa și Asia, prin anii 7 000-8 000 î.Hr.

♠ Comunitățile și satele de agricultori s-au răspândit în sud-estul Europei în jurul anului 6 000 î.Hr. În următoarele trei milenii au apărut principalele îndeletniciri, precum olăritul, navigația, mineritul, construcțiile, prelucrarea cuprului, cusutul și făurirea armelor.

♠ Primele orașe complexe au fost construite, nu mai devreme de anul 3 000 î.Hr., pe malurile râurilor, în Egipt, Mesopotamia, India și China.

ANEXA 1

Informații suplimentare

♦ **Relieful**

În Europa principalele tipuri de relief sunt:

- relieful litoral
- relieful fluvial
- relieful carstic (relieful format pe roci solubile)
- relieful vulcanic
- relieful glaciar
- relieful structural

♦ **Munții**

- pot fi mai înalţi (Munţii Alpi, Caucaz, Pirinei, Carpaţi) sau mai joşi (Munţii Scandinaviei, Munţii Urali).
- există şi munţi vulcanici, formaţi ca urmare a unor erupţii vulcanice recente (Etna, Vezuviu).

♦ **Podișurile**

- sunt caracteristice structurilor hercinice şi alpine şi sunt intercalate cu munţi joşi (formaţi din aceeaşi structură).

♦ **Câmpiile**

- câmpii pe structuri vechi (Câmpia Europei de Est, Câmpia Finlandei).
- câmpii formate prin acumularea unor materiale transportate de gheţarii care au existat în Nordul Europei, numite şi câmpii de acumulare glaciară (Câmpia Nord-Europeană).
- câmpii litorale (spre Oceanul Atlantic, în nordul Mării Negre şi în jurul Mării Caspice).
- câmpii umplute cu materiale depuse de râuri, denumite câmpii de acumulare fluvială (Câmpia Română, Câmpia Panonică).

- Cea mai înaltă dună din Europa este Pyla, aproape de Arcachon, în Franța. Aceasta atinge o înălțime de 107 metri.
- Al doilea cel mai mare fiord din lume este Sognefjord, în Norvegia.
- Grecia are o linie de coastă de 13 676 km, cea mai lungă din bazinul Mării Mediterane. Majoritatea insulelor Greciei sunt răspândite în Marea Egee și în Marea Ionică.

4.2. ANTICHITATEA. GRECIA ANTICĂ. IMPERIUL ROMAN.

Antichitatea reprezintă epoca în care s-au dezvoltat cultura, arta, religia și marile civilizații.

Această perioadă a durat trei milenii și jumătate, din anul 3 000 î.Hr. până la căderea Imperiului Roman de Apus, în 476 d.Hr.

„Începutul civilizației" își are originile între fluviile Tigru și Eufrat și este asociat cu civilizația sumeriană din Mesopotamia.

Tot ceea ce s-a întâmplat în Antichitate, în bazinul mediteraneean, pe teritoriile din jurul Mării Mediterane, dar mai ales în Grecia Antică și, mai târziu, în Roma Antică, a avut un rol vital în dezvoltarea culturală, spirituală și politică a societății actuale și a civilizației occidentale.

GRECIA ANTICĂ

♠ Primele civilizații antice grecești s-au format în urmă cu aproape 4 000 de ani (aproximativ anul 1600 î.Hr.).

♠ În anul 800 î.Hr., grecii au început să dividă teritoriul în orașe-state, fiecare cu propriile sale legi, obiceiuri și conducători.

♠ Grecii antici sunt cei care au implementat formele superioare de organizare **politică.**

♠ Prima **democrație** cunoscută în lume este democrația ateniană. Era un sistem de democrație directă, în care cetățenii votau direct legile și deciziile executive. Participarea nu era însă pentru toți locuitorii orașului; pentru a avea drept de vot, cetățeanul trebuia să fie adult și de sex masculin.

♠ Grecii au creat miturile, povestiri fabuloase despre originea universului (cosmogeneză) și a fenomenelor naturii, despre zei și eroi legendari.

♠ Grecii construiau temple care adăposteau statui ale zeilor. Cel mai faimos templu din Grecia este Parthenonul. Acesta a fost construit în cinstea zeiței Athena, protectoarea orașului Atena.

♠ Cei doisprezece Olimpieni, cunoscuți și ca Dodekatheon, erau cele douăsprezece zeități majore ale Parteonului Grecesc, care sălășluiau pe vârful Muntelui Olimp: Zeus, Hera, Poseidon, Demetra, Athena, Hestia sau Dionis, Apollo, Artemis, Ares, Afrodita, Hefaistos și Hermes.

♠ Mitologia greacă a avut o influență amplă asupra culturii, artelor și literaturii civilizației occidentale și rămâne parte a limbajului și moștenirii occidentale.

♠ Poeții, artiștii, filosofii și istoricii, din timpurile antice și până în prezent, s-au inspirat din epopeile legendarului Homer: *Iliada* și *Odiseea*, din poemele lui Hesiod, din filosofia lui Platon (fondatorul Academiei din Atena), a lui Aristotel sau Socrate, din primele scrieri istorice ale lui Herodot.

♠ Grecii antici sunt cei care au inventat **teatrul.**

♠ Grecii organizau numeroase festivaluri în onoarea zeilor.

Pentru sărbătorirea lui Zeus, s-au organizat primele Jocuri Olimpice, care au avut loc în orașul Olympia în 776 î.Hr. Ele au inspirat Jocurile Olimpice care se organizează în zilele noastre.

ROMA ANTICĂ

Lupa Capitolina / Lupoaica de pe Capitol (statuia originală se găsește la Museo Nuovo din Roma)

♠ **Roma Antică** a pus bazele unei civilizații vaste, ale cărei produse culturale dăinuie și în prezent. Romanilor le sunt atribuite bazele filosofice și morale ale codurilor de legi pe care le folosim și în prezent, dar și o rețea complexă de drumuri pe care Europa o deține și azi.

♠ Asemenea multor altor civilizații, romanii și-au dezvoltat o poveste a genezei. Această poveste are rolul de a arăta și a susține noblețea și superioritatea romanilor, dar și să justifice acțiunile de politică internă sau externă.

♠ Mitul fondator al Romei face trimitere la doi gemeni, Remus și Romulus, fiii zeului Marte (Ares). Legendele spun că cei doi au fost abandonați de mama lor și au fost crescuți de o lupoaică și, peste ani, au fondat Cetatea Eternă.

♠ Roma a fost fondată de-a lungul malurilor râului Tibru, care furniza apă pentru băut, scăldat, culturi agricole și pescuit, precum și pentru transport.

♠ Roma era situată în proximitatea Mării Mediterane, ceea ce oferea acces ușor la activități de comerț, transport și pescuit. Clima mediteraneeană asigura veri calde și ierni blânde.

♠ Solul dealurilor învecinate era fertil pentru agricultură și pentru creșterea animalelor.

♠ Romanii antici exploatau, de asemenea, fier, cupru, staniu, plumb, aur și argint în tot imperiul lor.

Lanțul muntos Apenin, întins de-a lungul peninsulei italice, și Alpii, în nord, i-au oferit Romei o barieră naturală de protecție împotriva potențialilor dușmani.

♠ **Legile celor 12 table**, în latină „Leges Duodecim Tabularum", create în jurul anului 450 î.Hr., au fost primele legi scrise din Roma Antică. Ele reprezintă fundamentul dreptului roman și consemnează drepturile și obligațiile cetățeanului. Aceste legi reglementau aspecte ale vieții publice și private, pornind de la acordarea și recunoașterea cetățeniei, la modul în care se realiza transferul moștenirii şi ajungând la relațiile din interiorul familiei și gospodăriei.

♠ Odată cu alungarea ultimului rege, Tarquinius Superbus, puterea politică a fost preluată de către **Senat** (format dintr-un grup de cetățeni în vârstă), în numele poporului. Senatul alegea doi consuli care să conducă Roma, ei având atât atribuții politice, cât și militare.

♠ În timpul republicii, Roma a avut o politică de expansiune, cucerind întreaga peninsulă italică.

♠ Pentru a-și asigura supremația în bazinul Mediteranei, romanii pornesc șirul războaielor, cucerind, pe rând, Peninsula Iberică (sec. II î.Hr.), Macedonia, Grecia, Regatul Pergam, Bitinia, Regatul Pontului, Siria, pe care le transformă în provincii romane.

♠ Spre sfârșitul sec. I î.Hr., după cucerirea Galiei și a Egiptului, Roma devine una dintre cele mai mari puteri ale lumii antice. Pe plan intern, se confruntă cu profunde conflicte sociale (răscoale ale sclavilor și războaie civile).

♠ De-a lungul **perioadei republicane**, s-au ridicat la putere diferiți lideri care au reușit, cu ajutorul puterii militare, politice şi cu suportul maselor să își asigure o influență extinsă asupra sistemului politic roman.

♠ Unul dintre acești lideri a fost Gaius Iulius Cezar, conducător politic și general, una dintre cele mai influente și mai controversate personalități din istorie. A trăit între anii 100 î.Hr. și 44 î.Hr.

♠ După asasinarea lui Cezar, se instaurează principatul. Primul împărat roman a fost Octavian Augustus (27 î.Hr.–14 d.Hr.).

♠ În secolele I și II **Imperiul** și-a extins granițele și a atins apogeul.

♠ Împăratul Constantin I a legalizat creștinismul și a mutat capitala la Bizanț (numit Constantinopol în 330).

♠ În 395, după moartea împăratului Teodosie I, imperiul s-a scindat în Imperiul Roman de Apus (cu capitala la Ravenna) și Imperiul Roman de Răsărit (cu capitala la Constantinopol).

♠ În Apus, sub presiunea atacurilor vizigoților și vandalilor, imperiul se clătina, Roma fiind cucerită (în 476) de către Odoacru, primul rege barbar al Italiei.

♠ În Răsărit, statul a continuat să existe până în sec. XV, sub denumirea de **Imperiul Bizantin.**

REALIZĂRI ALE EPOCII

- Romanii antici au adus mari contribuții în artă, arhitectură, inginerie și tehnologie. Au creat sculpturi impresionante, au folosit beton în structuri masive precum Colosseumul și au proiectat drumuri și apeducte solide în tot imperiul lor. Au excelat în poezie și teatru și au creat, de asemenea, sisteme juridice complexe și unele dintre primele guverne reprezentative.
- **Artă:** Romanii au fost influențați de ceramica, pictura și sculptura din Grecia Antică. Romanii bogați au adunat opere de artă și le-au expus în casele lor. Sculpturile, picturile și basoreliefurile împodobeau, de asemenea, clădirile publice și templele. Multe sculpturi reprezentau zei, zeițe, generali sau oameni de stat.
- **Arhitectură:** Romanii antici au dezvoltat în continuare tehnicile arhitecturale împrumutate din Grecia Antică și au perfecționat structuri precum arcul, bolțile și cupolele, care au asigurat dăinuirea în timp a clădirilor. Unele dintre cele mai mari realizări arhitecturale ale lor sunt Colosseumul, Panteonul, Circus Maximus și Arcul lui Constantin.
- **Invenții:** Romanii antici au construit o rețea vastă de drumuri, dintre care multe există și astăzi. Drumurile s-au răspândit de-a lungul și de-a latul imperiului și au facilitat călătoriile și schimburile comerciale. Au inventat apeducte pentru a transporta apă proaspătă din munți în orașe. Au folosit ciment și beton în multe dintre structurile lor, care au supraviețuit timp de două mii de ani! Sub Iulius Cezar, au creat Calendarul iulian, care este, de asemenea, în uz și astăzi, fiind folosit de mai multe biserici naționale ortodoxe.
- **Vorbirea și scrierea:** Romanii antici vorbeau latină. Au scris pe tăblițe ceruite, papirus sau pergament. Au apreciat povestirile orale și discursurile, numite *oratorii*.
- Cicero (106-43 î.Hr.) a fost cunoscut ca unul dintre cei mai mari filosofi și oratori ai Romei Antice.
- Virgil (70 î.Hr.-19 î.Hr.) a fost un celebru poet, care a scris *Eneida.*

ANEXA 2

Informații suplimentare

GRECIA ANTICĂ

Istoria Greciei se împarte în mai multe perioade, ale căror denumiri sunt bazate pe termeni din arheologie și istoria artei:

Perioada Micenianã și Epoca Întunecată

În Perioada Micenianã, grecii au învățat diverse meșteșuguri și abilități, cum ar fi construirea de porți și fabricarea măștilor de aur.

Epoca Întunecată se caracterizează prin designul geometric pe ceramică și apariția scrierii alfabetice grecești.

Epoca Arhaică

În această perioadă s-a dezvoltat unitatea politică oraș-stat cunoscută sub numele de polis, grecii au colonizat Asia Mică la est și Megale Hellas la vest, Sappho, cea mai de seamă poetă lirică a antichității grecești a înființat o școală de muzică și de poezie.

Epoca clasică

A fost caracterizată de majoritatea minunilor culturale pe care le asociem cu Grecia antică. Corespunde cu perioada de apogeu a democrației, cu înflorirea tragediei grecești în mâinile lui Eschil, Sofocle și Euripide și cu minunile arhitecturale.

Epoca clasică se încheie cu moartea lui Alexandru cel Mare, stăpânul celui mai mare imperiu cucerit vreodată, unul dintre primii mari strategi și conducători militari din istorie.

Epoca elenistică

Epoca elenistică este perioada în care civilizația clasică elenă pătrunde în Orient, în urma cuceririi Imperiului Persan de către regele Macedoniei, Alexandru cel Mare.

În acest timp, limba și cultura Greciei se răspândesc în întreaga lume.

Epoca începe oficial cu moartea lui Alexandru cel Mare.

Unii dintre principalii contributori greci la știință au trăit în acest timp, inclusiv Euclid și Arhimede. Epoca elenistică s-a încheiat când Grecia a devenit parte a Imperiului Roman.

ROMA ANTICĂ

- **Forma de guvernare a Romei** antice a fost inițial regat și, mai târziu, republică. Republica era condusă de Senat (cea mai importantă instituție politică), de magistrați și de Adunările poporului (numite Comiții). Magistrații erau conduși de doi consuli aleși anual. Fiecare putere a statului avea propriile prerogative și toate se puteau „verifica și echilibra" reciproc. Toți cetățenii bărbați adulți puteau participa la **adunări**, deși voturile celor bogați erau de obicei mai numeroase decât cele ale săracilor. Adunările alegeau magistrați și adoptau legi. Aceasta a fost o formă de democrație directă. Puterea adunărilor era verificată de puterile Senatului și ale magistraților.

- **Senatorii** erau dintre cei mai bogați și mai cunoscuți bărbați romani în vârstă, adesea foști magistrați. Senatorii erau aleși de un oficial numit Cenzor. Au ajutat la adoptarea legilor și au controlat politica externă și banii statului.

- **Magistrații** erau aleși și de multe ori treceau din funcții inferioare în funcții superioare.
  Chestorii țineau evidența banilor publici;
  Edilii se ocupau de festivaluri și clădiri;
  Tribunii plebei îi protejau pe *plebei* și puteau vota legile și acțiunile altora;
  Primii doi magistrați erau numiți *consuli* și rolul lor era să conducă statul, armata și să acționeze ca judecători superiori.

- **Economia Imperiului Roman** era în principal agrară, romanii bogați deținând ferme mari.
- Terenurile erau lucrate de romani săraci sau de sclavi. Economia robustă a inclus, de asemenea, meșteșugari și negustori. Sclavii erau o parte esențială a economiei și lucrau în întregul imperiu într-o varietate de ocupații, atât munci manuale, cât și calificate.

- **Agricultura:** Clima blândă din peninsulă a facilitat dezvoltarea agriculturii. Au apărut culturi de cereale, de struguri, măsline și citrice. Fermierii creșteau oi și capre. Surplusurile de hrană erau comercializate.

- **Artizanii:** Meșterii le furnizau romanilor antici bunuri specializate. Erau dulgheri, lucrători în piele, cizmari, sticlari, zugravi, aurari, olari ș.a.m.d. Artizanii erau lucrători calificați și creau bunuri care erau comercializate și căutate în întreaga lume antică.

- **Politicienii:** Cetățenii romani cu vârsta de peste 25 de ani, cu experiență militară și administrativă, puteau deveni senatori sau magistrați. Aveau nevoie de o anumită suprafață

de terenuri, de avere sau faimă pentru a-și asigura un loc în conducerea statului. Aceste funcții aduceau cu sine mult prestigiu.

- **Soldații:** Soldații romani erau plătiți și a fi soldat era o profesie respectată, care putea duce la poziții de putere. Puterea militară a Romei a fost un sprijin esențial pentru economie, deoarece a contribuit la extinderea teritoriilor și la protejarea rutelor comerciale. Pe de altă parte, întreținerea armatei necesita, la rândul ei, multă hrană și metale, pentru producția de arme.

- **Negustorii** erau cei care vindeau surplusul de ulei de măsline, vin, ceramică și papirus în locuri precum Grecia, Spania, nordul Africii, Orientul Mijlociu și Asia și care importau în Roma carne de vită, sticlărie, fier, plumb, piele, marmură, mătase, argint, condimente și cherestea.

4.3. EVUL MEDIU

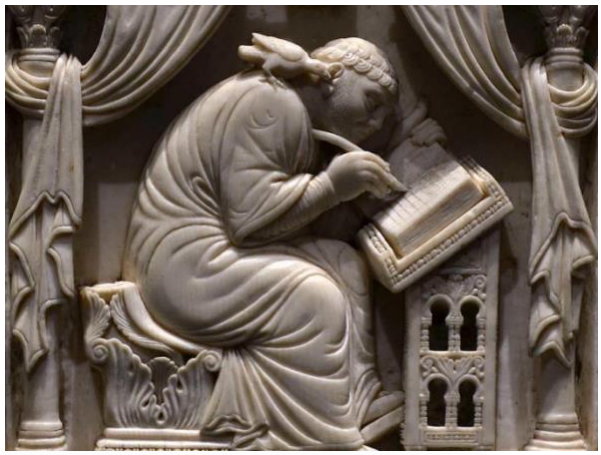

Evul Mediu (perioada medievală)

Perioada medievală a început în anii 200-600 și s-a încheiat în anii 1500-1700. Civilizațiile clasice majore au decăzut în secolele III-VII.

Perioada medievală este subdivizată în trei faze:

Evul Mediu Timpuriu

- Migrația popoarelor (invaziile barbare)

- Regate germanice (ascensiunea popoarelor germanice după ce Imperiul Roman și-a pierdut puterea)

- Imperiul Bizantin (Imperiul Roman de Răsărit, cu capitala la Constantinopol)

- Apariția Islamului (a doua jumătate a secolului al VII-lea)

- Invazia slavilor (în mileniul I, slavii au ocupat sudul și estul Europei)

Evul Mediu Clasic

- Feudalismul (boierii și nobilii devin proprietarii pământurilor)

- Invazia normanzilor

- Cruciadele (expediții militare ale feudalilor apuseni cu scopul de a cuceri și coloniza regiuni din Orientul Apropiat)

- Moartea neagră (sau Ciuma Neagră) a fost o pandemie de ciumă bubonică, apărută în Afro-Eurasia în perioada 1346-1353. Este pandemia care a înregistrat cele mai multe decese din istoria omenirii.

Evul Mediu Târziu

- Criza secolului al XIV-lea (prosperitatea și creșterea economică europeană stagnează)

- Exilul de la Avignon (la presiunea Franței, șapte Papi și-au mutat sediul de la Roma la Avignon)

- Războiul de 100 de Ani (dintre Anglia și Franța)·

- Războiul celor Două Roze (pentru tronul Angliei)

- Războaiele Husite (războaiele Boemiene)

- Inchiziția (a fost un grup de instituții/tribunal din cadrul sistemului Bisericii Catolice, care intenționa să combată erezia, adică gândirea și credința ce se opuneau unui sistem dominant)

- Căderea Constantinopolului (cucerirea Imperiului Bizantin de către Imperiul Otoman)

♠ Epoca medievală s-a caracterizat prin amploarea contactelor comerciale și militare dintre civilizații, invazii din Asia Centrală și avântul a trei mari religii:

- Creștinismul

- Islamul

- Budismul

După căderea Imperiului Roman, alte popoare au cucerit diverse părți din Europa:

Celții - Înainte de epoca romană, popoarele celtice trăiau în numeroase regiuni din Europa. În zilele noastre, urmașii acestora trăiesc în principal în Bretania (Franța), Cornwall (Anglia), Galicia (Spania), Irlanda, Scoția și Țara Galilor. În aceste părți din Europa, limbile și cultura celtice sunt foarte prezente.

Anglii și saxonii s-au instalat în Anglia și au stăpânit-o până în anul 1066.

Francii au cucerit o mare parte din Europa, inclusiv Franța, aproximativ între 500 și 800 d.Hr. Regele lor cel mai cunoscut a fost Carol cel Mare.

Goții (vizigoții și ostrogoții) au creat regate în Spania și Italia.

Vikingii au trăit în Scandinavia. În anii 800 și 900 d.Hr., au navigat, au făcut comerț și s-au stabilit acolo unde pământul era bun pentru agricultură.

Precedând cu o jumătate de mileniu expediţiile lui Cristofor Columb sau Amerigo Vespucci, voiajul lui Leif Ericson (cca. 970-1020) trebuie amintit, pentru că primii europeni care au debarcat în America au fost vikingi.

Normanzii sau „oamenii din Nord” erau vikingi care s-au stabilit în Franța (în regiunea numită Normandia) și au cucerit Anglia în anul 1 066. O celebră tapiserie normandă prezintă scene ale acestei cuceriri. Ea este păstrată într-un muzeu din orașul francez Bayeux.

Slavii s-au stabilit în numeroase regiuni din Europa de Est și au devenit strămoșii popoarelor care vorbesc astăzi limbi slave: bielorușii, bulgarii, croații, cehii, polonezii, rușii, sârbii, slovacii, slovenii și ucrainenii.

Maghiarii s-au stabilit în bazinul Panonic în secolele IX și X si au fondat Regatul Ungariei în anul 1000. Urmașii acestora trăiesc astăzi în Ungaria și în alte țări vecine.

În Evul Mediu, regii și nobilii din Europa aveau adesea conflicte care conduceau la războaie. A fost epoca în care cavalerii în armură luptau călare. Pentru a se apăra împotriva atacurilor, regii și nobilii au construit castele solide, cu pereți groși din piatră.

În Evul Mediu, **creștinismul** a devenit principala religie din Europa și au fost ridicate biserici pretutindeni. Unele dintre acestea sunt foarte impresionante – în special marile catedrale, cu turnurile lor înalte și cu vitraliile multicolore.

Călugării se ocupau cu agricultura și au contribuit la dezvoltarea acesteia Europa. De asemenea, ei au înființat școli și au scris cărți cu ilustrații foarte frumoase. Mănăstirile lor aveau adesea biblioteci în care erau păstrate cărți importante din antichitate.

În sudul Spaniei, acolo unde Islamul era principala religie, conducătorii au construit frumoase moschei și minarete. Cele mai cunoscute dintre acestea, care există și în zilele noastre, sunt moscheea din Cordoba și minaretul Giralda din Sevilla.

ANEXA 3

Informații suplimentare

Îmbinarea dintre tumultul istoriei și elevarea artei face din Evul Mediu o perioadă fascinantă, în care Europa a înflorit din punct de vedere cultural și comercial, deși a fost marcată de cruciade, de inchiziție sau de ciuma bubonică.

Unul dintre motivele pentru care Europa este cel mai vizitat continent din lume își găsește explicația în perioada Evului Mediu, când au fost ctitorite cele mai spectaculoase și mai măreț monumente.

Orașele medievale care fascinează și azi:

♠ BRUGES, orașul belgian supranumit „Veneția nordului” este unul dintre cele mai vizitate puncte turistice ale lumii.

♠ TOLEDO, orașul preferat al pictorului El Greco, există încă din Antichitate, fiind ocupat de romani în 192 î.Hr. Fosta capitală a Spaniei oferă mult mai mult decât vestigii istorice, fiind renumită printre vechile orașe medievale pentru multiculturalimul său. Creștini, musulmani și evrei au conviețuit aici timp de sute de ani. Astăzi, monumentele cele mai admirate sunt catedrala – construită într-un stil gotic specific Spaniei și terminată în 1493 – și impunătoarea fortăreață Alcázar.

♠ CARCASSONNE datează din secolul al V-lea, când a fost fondat de vizigoți. Zidurile groase și înalte au jucat un rol important în multe bătălii, constituind un avantaj imens pentru oricine se afla înăuntrul cetății.

♠ PRAGA, orașul cu cea mai mare piață medievală din Europa, care amintește și azi de Regatul Boemiei.

♠ NURENBERG, unul dintre cele mai cochete orașe medievale din lume, romantic și foarte reprezentativ pentru arhitectura germană a Evului Mediu. Atracția principală este Castelul Kaiserburg, restaurat după bombardamentele grele din Al Doilea Război Mondial.

Specifice Evului Mediu din punct de vedere artistic sunt **stilul romanic și stilul gotic**.

Stilul romanic apare în secolul IX și continuă până în secolul XIII. Se dezvoltă numai în spațiul catolic și este specific artei religioase. Apare în Franța și Italia și se răspândește până în Transilvania.

Construcțiile sunt masive, cu ziduri groase, fiind susținute de coloane în interior și contraforți în exterior. Ferestrele sunt mici, iar interiorul este întunecos. Elementul recognoscibil al stilului romanic este bolta semicirculară.

♠ Monumente în stil romanic: Biserica Mănăstirii Clunis din Franța, Domul din Pisa în Italia și Catedrala Romano-Catolică din Alba-Iulia, Transilvania.

♠ Stilul gotic apare în vestul Europei în secolul XII. Stilul ogival (de la ogivă sau arcul frânt) este trăsătura sa definitorie. Construcțiile sunt atât civile, cât și religioase. Construcțiile sunt masive, cu ferestre mari, iar interiorul este plin de lumină.

4.4. RENAȘTEREA

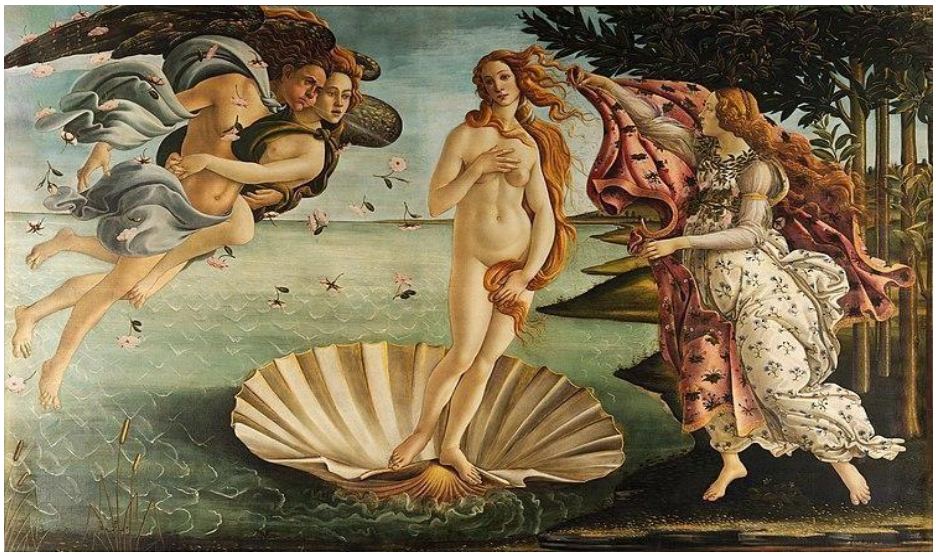

Renașterea a fost perioada dintre Evul Mediu și Epoca Modernă în care europenii au devenit tot mai interesați de cunoaștere și artă, redescoperind moștenirea culturală a Antichității greco-romane.

Umanismul a fost mișcarea filosofică ce a pus bazele Renașterii, fiind o doctrină care dădea întâietate omului și valorilor umane.

Renașterea s-a născut în Florența, Italia, în secolul al XIV-lea și a generat revoluții în preocupările intelectuale, dar și schimbări sociale și politice care au influențat evoluția artei. Cea mai de seamă personalitate a Renașterii este Leonardo da Vinci, care a inspirat noțiunea de „om al Renașterii”.

♠ În Evul Mediu, majoritatea oamenilor nu știau să citească sau să scrie – ei știau numai ceea ce învățau la biserică. Mănăstirile și universitățile erau singurele care posedau cópii ale cărților scrise de grecii și romanii din antichitate.

♠ Anul 1445 a marcat, odată cu inventarea tiparului de către germanul Johannes Gutenberg, începutul unei revoluţii care avea să schimbe nu doar istoria cărţii, ci şi pe cea a civilizaţiei.

♠ În Peninsula Italică, acolo unde s-au manifestat prima oară, Renaşterea și Umanismul au fost favorizate de:

- dezvoltarea economică a oraşelor italiene;
- sprijinirea artiştilor cu fonduri, de către oamenii bogaţi și influenți, precum familia Medici, la Florenţa;
- apariţia tiparului cu litere mobile, inventat de Gutenberg;
- înfiinţarea de biblioteci și redescoperirea unor texte şi valori ale Antichităţii;
- traduceri ale lucrărilor literare şi ştiinţifice în limbile vorbite de popor.

♠ Principalii reprezentanți ai Renașterii au fost:

Dante Alighieri (a scris *Divina comedie*);

Francesco Petrarca (a scris despre istoria Romei, în *Despre bărbaţi iluştri*);

Niccolo Machiavelli (a dat sfaturi oamenilor politici, în lucrarea *Principele*);

Giovanni Boccaccio (în *Decameronul*, a înfățișat realitățile societății din Florenţa).

RENAȘTEREA ARTISTICĂ

Arhitectura

♠ Stilul arhitectural renascentist s-a născut în regiunea italiană Toscana, la Florenţa. Acest stil este ilustrat cel mai bine de Catedrala Santa Maria del Fiore (Domul din Florenţa): arhitectul Giotto a construit clopotniţa (campanilla), iar Brunelleschi a proiectat cupola.

♠ Cel mai important monument religios al Renaşterii este catedrala Sfântul Petru din Roma, la care au contribuit toţi marii arhitecţi ai vremii, între care Bramante, Giuliano da Sangallo şi Michelangelo Buonarotti.

♠ Arhitectura civilă s-a transformat, depăşind-o pentru prima oară în importanţă pe cea religioasă; exemple sunt clădirile primăriilor (Palatul Signoriei din Florenţa, Palatul dogilor din Veneţia), pieţele publice, reşedinţe ale magistraţilor (Palatul Bargello), dar şi locuinţe private.

♠ Palatele (Palatul Pitti, Palatul Strozzi) impresionează prin dimensiune, simplitate şi austeritatea faţadelor.

Sculptura

♠ Dintre toate domeniile artei, sculptura a fost cea mai influenţată de Antichitate. Ea s-a desprins de arhitectură, redevenind o artă de sine stătătoare, reprezentând frumuseţea, măreţia şi perfecţiunea corpului omenesc.

Artiştii au redescoperit nudul, dar şi alte genuri specifice Antichităţii romane, cum ar fi bustul-portret, medalia şi statuia ecvestră.

♠Un exemplu este statuia lui David, a lui Michelangelo Buonarroti (1475-1564).

Pictura

♠ Compozițiile renascentiste au devenit clare şi au respectat proporționalitatea naturii.

♠ S-au folosit pentru prima dată perspectiva liniară, desenul anatomic şi racursiul. (**RACURSÍ,** *racursiuri,* s. n. **1.** S. n. Procedeu de folosire a perspectivei în artele plastice și în cinematografie, prin care extremitățile obiectului reprezentat apar apropiate, iar unele dimensiuni reduse).

♠ Pictorul Andrea Mantegna a folosit pentru prima dată racursiul în redarea corpului uman în lucrarea *Coborârea de pe Cruce*.

♠ În picturile iconografice, personajele sunt plasate în decor, iar gesturile sunt fireşti.

♠ Se impune portretul, fizionomiile fiind astfel individualizate.

♠ Au existat mai multe şcoli de pictură:

- florentină: Massacio (*Madonna cu pruncul* şi *Sfânta Ana*), Boticelli (*Primăvara*);
- veneţiană: Bellini (*Schimbarea la faţă*), Tizian (*Bachus şi Ariadna*);
- milaneză: Leonardo da Vinci (*Cina cea de Taină*, *Gioconda*);
- romană: *Michelangelo* (interiorul Capelei Sixtine), Rafael Sanzio (*Şcoala din Atena*).

Literatură

Odată cu descoperirea tehnologiei tiparului, a avut loc o răspândire fără precedent a literaturii. Acest avânt a dus inclusiv la crearea de noi genuri literare.

- Epopeea național-eroică
- Povestirea satirico-burlescă
- Epopeea pastorală
- Eseul și reflecția personală
- Teatrul Commedia dell'arte și Teatrul Elisabetan (William Shakespeare)

Cele mai importante invenții ale Renașterii:

⇒ **Tiparul** (Johannes Gutenberg)
⇒ **Motorul cu aburi** (Thomas Savery)
⇒ **Telescopul** (Galileo Galilei)
⇒ **Microscopul (**Hans Janssen și Zacharias Janssen, tată și fiu)
⇒ **Ochelarii de vedere** (Salvino D'Amate)

ANEXA 4

Informații suplimentare

♠ **Muzica** din timpul Renașterii corespunde „vârstei de aur” a polifoniei.

Genurile cele mai frecvente sunt „messele”, „motettele”, madrigalul și cântecele cu acompaniament instrumental. Din punct de vedere teoretic, importante sunt scrierile compozitorului flamand Johannes Tinctoris (1435-1511), în care prezintă și susține tendințele înnoitoare în muzică. Unul dintre cei mai importanți compozitori ai acestei epoci este Giovanni Pierluigi da Palestrina, care marchează trecerea spre **Baroc** (un stil în arhitectură, muzică, dans, pictură, sculptură și alte arte care a înflorit în Europa de la începutul secolului al XVII-lea până în anii 1740). Se stabilesc contacte între muzicienii de diverse naționalități, centrul de atracție fiind, și în acest domeniu, Italia.

♠ **Spiritul Renașterii** a pătruns în:

- Franța (datorită lui Leonardo da Vinci și Benvenuto Cellini, prezenți la curtea regelui Francisc I și participanți la proiectarea decorării palatului din Fontainebleau.)

- Țările de Jos (Pictorul Rogier van der Weyden călătorește în Italia, influențând prin lucrările sale școala de pictură din Ferrara).

- Germania (Cu opera lui Albrecht Dürer, pictor, desenator și gravor, se realizează legătura cu arta Renașterii, după modelul celei italiene.)

- Spania (Spania se atașează cu întârziere Renașterii europene. În jurul anului 1560 se construiește palatul „El Escorial”, în apropiere de Madrid, important centru al Renașterii spaniole.)

- Anglia (Sub denumirea, de altfel controversată, de „Renaștere engleză” se regăsește mișcarea culturală și artistică din Anglia de la începutul secolului al XVI-lea până la mijlocul celui de-al XVII-lea. Această perioadă include lunga domnie a reginei Elisabeta I, de aceea mai este denumită „Epoca Elisabetană”.)

♠ **Declinul Renașterii**:

Descoperirea unei noi rute spre India, prin înconjurul Capului Bunei Speranțe, slăbește substanțial poziția economică privilegiată a Veneției și Genovei. Acest fapt, alături de jefuirea Romei (*„Sacco di Roma”*, 1527) de către trupele de mercenari ale lui Carol Quintul, au dus la decăderea politică și economică a Italiei.

Ideile Renașterii nu pot fi însă înăbușite, ele sunt apărate de oameni curajoși ca Erasmus din Rotterdam, Francis Bacon sau René Descartes, filosoful olandez Baruch Spinoza, care își propun ca obiectiv fundamental transmiterea unui mesaj eliberator și de celebrare a bucuriei pe care o aduce cunoașterea, iar secolul al XVIII-lea va relua spiritul Renașterii sub forma iluminismului francez.

4.5. MARELE SCHIMB – 1492

Cosmographia Universalis de Walseemüller (1507) – epoca exploratorilor.

Harta este, într-un fel, „actul de naştere" al Americii. Sunt redate şi Oceanul Pacific şi continentul american. Harta cuprinde 12 gravuri cu cele mai recente descoperiri ale exploratorilor europeni, culminând cu Capul Bunei Speranţe, căruia cartograful îi face loc în ultima clipă.

MARELE SCHIMB este fenomenul care a desenat lumea așa cum o cunoaștem azi.

- În noaptea de 11 spre 12 octombrie a anului 1492, un marinar de pe nava Pinta – una dintre cele trei corăbii cu care Cristofor Columb pornise în căutarea unui drum spre Indii, prin vest – a strigat că se zăreşte uscatul. Când, în zorii zilei, Columb a debarcat, credea că ajunsese în India, dar, de fapt, se găsea pe una dintre insulele Bahamas. A fost evenimentul care a declanşat unul dintre cele mai ample fenomene culturale din istoria lumii. Numit de antropologi şi istorici Schimbul Columbian, el a adus lumea la forma ei de astăzi.
- Schimbul Columbian, sau Marele Schimb, denumeşte transferul de specii de vieţuitoare, de populaţii umane, de tehnologii, de idei care a urmat descoperirii Americii de către Cristofor Columb, în 1492.
- Început în urmă cu peste o jumătate de mileniu, Marele Schimb continuă şi astăzi şi rămâne unul dintre cele mai importante procese transformatoare din istoria lumii, influenţând profund agricultura, ecologia, cultura și demografia.
- În cele cinci secole care au urmat, între Lumea Veche şi Lumea Nouă au avut loc transferuri în ambele sensuri. Plante şi animale, mase mari de oameni, tehnologii de tot felul, chiar şi boli infecţioase, precum şi idei, concepţii, mentalităţi au traversat Atlanticul și într-un sens, şi în celălalt.

- Fie că a fost vorba de glorie, de supraviețuire, de speranța îmbogățirii sau, pur și simplu, de curiozitate, dorința de a explora necunoscutul s-a dovedit o trăsătură definitorie a speciei noastre. Explorator poate fi considerat și omul care a depășit pentru prima dată granițele Africii pentru a se aventura spre Europa, acum 60 000 de ani precum, la fel de bine, și omul care a zburat dincolo de atmosfera terestră.
- Reprezentanții de seamă ai așa-numitei Epoci a Marilor Descoperiri sunt: Marco Polo, Vasco da Gama, Cristofor Columb, Amerigo Vespuci, James Cook, Jeanne Baret (prima femeie explorator), Ferdinand Magellan și Charles Darwin.

4.6. ILUMINISMUL ȘI REVOLUȚIA INDUSTRIALĂ

Noapte înstelată de Vincent Van Gogh (1889)

Deși în timpul vieții, Van Gogh a reușit să vândă un singur tablou, *Noapte înstelată* e considerată una dintre cele mai faimoase picturi din întreaga lume.

În jurul anilor 1700, savanții, filosofii, gânditorii au lansat un nou curent, o mișcare a intelectualilor care propuneau crearea unei societăți susținute mai mult de rațiune decât de dogme. Credința în știință și în ordinea universală a fost promovată, în timp ce intoleranța și cenzura au fost atacate, lăsând loc unei libertăți mai mari de gândire și creație.

Iluminismul se deschide cu *Principiile matematice ale filosofiei naturale*, lucrarea în trei volume a lui Isaac Newton, publicată pe 5 iulie 1687. Aceasta conține formularea legilor de mișcare a corpurilor (cunoscute frecvent și ca Legile lui Newton), ce constituie fundamentul mecanicii clasice, precum și Legea atracției universale.

Newton explică atât matematic, cât și fizic legile mișcărilor planetare, cunoscute sub numele de Legile lui Kepler, care au fost enunțate între 1609 și 1619 de astronomul german Johannes Kepler.

LITERATURA s-a aplecat asupra problemelor sociale și morale, promovând raționalismul, caracterul laic, antireligios, anticlerical, combaterea fanatismului și a dogmelor.

- **Pierre-Augustin Caron de Beaumarchais** (1732 – 1799)
  A fost un ceasornicar, inventator, muzician, politician, refugiat, spion, editor, traficant de arme și revoluționar (atât francez, cât și american). A fost recunoscut pentru piesele lui de teatru, în special cele trei piese cu bărbierul Figaro.
- **Carlo Goldoni**, dramaturg și libretist italian (1707 – 1793)
  Supranumit de Voltaire „Molière al Italiei”, Goldoni a scris peste 120 de piese în limba italiană, în dialectul venețian și în franceză.

- **Montesquieu** (1689 – 1755), scriitor, teoretician, magistrat, o importantă figură a iluminismului francez. Este recunoscut drept autorul teoriei separării puterilor în stat, care a fost preluată în majoritatea Constituțiilor din lume.
- **Jean-Jacques Rousseau** (1712 – 1778) a fost un filosof, scriitor și compozitor elvețian, unul dintre cei mai iluștri gânditori ai Iluminismului. A influențat hotărâtor, alături de Voltaire și Diderot, spiritul revoluționar, principiile de drept și conștiința socială a epocii; ideile lui se regăsesc masiv în schimbările promovate de Revoluția franceză din 1789.

FILOSOFIA s-a dezvoltat în strânsă unitate cu știința și cu științele naturii.

O realizare imensă a acestei colaborări a fost publicarea ***Enciclopediei*** în 35 de volume (1751 – 1780), inspirată și editată de Diderot și D'Alembert.

Enciclopedia conținea idei avansate și puncte de vedere inovatoare asupra lumii și a omului. Ea a fost o colecție a celor mai valoroase cunoștințe și informații despre dezvoltarea științei.

MUZICA

Arta muzicală cunoaște o înflorire fără precedent. Dacă secolul al XVII-lea este considerat secolul teatrului, atunci secolul al XVIII-lea a fost al muzicii.

♠ Principalele repere din Epoca Luminii rămân, la o primă privire, Revoluția franceză, Declarația de independență a Statelor Unite ale Americii, descoperirea planetei Uranus și, la o primă ascultare, muzica lui Beethoven, Haydn și Mozart, opera lui Gluck sau poeziile lui Goethe și Schiller.

♠ **EPOCA ILUMINISMULUI** se caracterizează prin opoziția a două stiluri antagonice: clasicismul, bazat pe raționalism și pe o revenire la idealurile Antichității și romantismul, care a apărut ca o reacție la clasicism, încurajând senzualitatea, sentimentalismul și iraționalitatea.

REVOLUȚIA INDUSTRIALĂ

♠ Secolul al XIX-lea a fost o perioadă a inovației și a descoperirilor, cu rezultate notabile în matematică, fizică, chimie, biologie, electricitate și metalurgie, ce au constituit baza evoluției tehnologice.

Imperiul Britanic, cel German și Statele Unite ale Americii au cunoscut o dezvoltare rapidă. Conflictele militare au răvășit Europa, dar au și încurajat cercetarea științifică și explorarea.

♠ Avansul în medicină, mai buna înțelegere a anatomiei umane, dar și a bolilor au fost parțial responsabile pentru creșterea rapidă a populației în lumea vestică. Populația Europei s-a dublat în secolul al XIX-lea, de la 200 de milioane până la aproape 400. Introducerea căilor ferate a fost o schimbare majoră în modul în care oameni trăiau și obțineau bunuri, alimentând mișcări de urbanizare majore în diferite locuri de pe glob.

Progresul modernității s-a manifestat în toate domeniile: politică, industrie, societate, economie, comerț, transport, comunicații, știință, medicină, tehnologie și cultură.

♠ În domeniul industrial, Europa producea cantități uriașe de cărbune și de oțel. Au apărut zgârie norii, podurile uriașe, automobilele. În egală măsură, s-a dezvoltat și industria de armament ce avea să schimbe pentru totdeauna imaginea lumii moderne.

♠ Revoluția industrială a fost un proces tehnic complex prin care munca manuală a fost înlocuită de mașinării. În acest proces mecanizat muncitorului îi revine rolul de supraveghere, reglare și alimentare a mașinii și de control al calității. Revoluția industrială a avut ca efect creșterea producției, dezvoltarea orașelor și a științei.

4.7. EUROPA ÎNAINTEA CELUI DE AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

Din ultimul sfert al secolului al XIX-lea şi până la Primul Război Mondial, Europa a cunoscut o perioadă de pace şi relativă bunăstare, numită „La belle epoque”, perioadă în care a apărut şi curentul Art Nouveau.

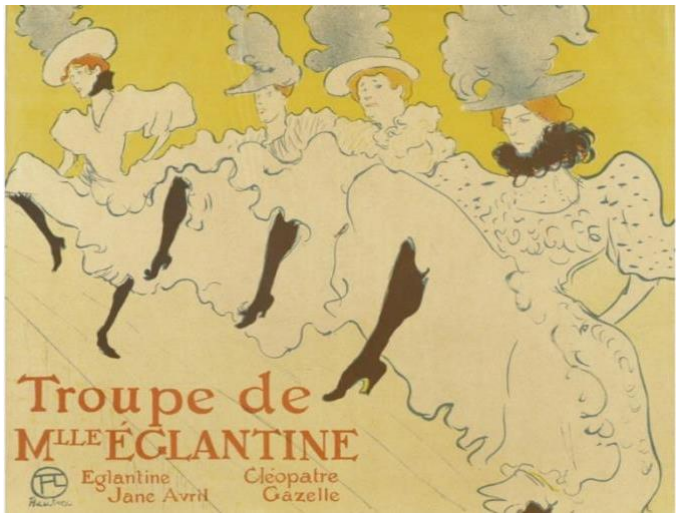

ARTA și LITERATURA

♠ Modernitatea a presupus o succesiune rapidă a stilurilor artistice. Secolul XX a fost secolul inovărilor, al experimentelor, al delimitărilor de trecut. Creațiile artiștilor erau menite să îmbine creativ pictura, desenul, sculptura și arhitectura. Din punct de vedere artistic, nu doar politic, secolul XX a fost denumit și „secolul pluralismului”.

♠ Intelectualii, dar mai ales scriitorii care credeau în progresul social, nu încetau să denunțe condițiile de trai deplorabile ale clasei muncitoare. O capodoperă a modernismului este *În căutarea timpului pierdut* de Marcel Proust. În România, schițele și comediile lui Caragiale satirizează din plin această perioadă.

♠ Salvador Dali, Henri Matisse, Constantin Brâncuși, Albert Einstein, Aurel Vlaicu, Henri Coandă, Martin Heidegger, Samuel Beckett, Franz Kafka, sunt doar câteva exemple marcante, în arta, literatura, știința sau filosofia primelor decenii ale secolului cu cele mai accelerate schimbări din istoria umanității.

EVENIMENTELE CARE AU MARCAT PRIMELE DECENII ALE SECOLULUI XX

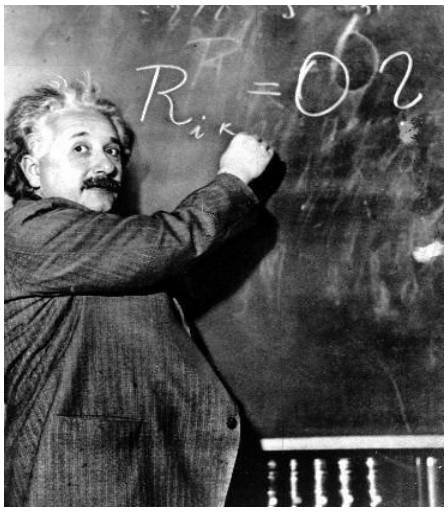

„Pune mâna pe o sobă fierbinte un minut și ți se va părea o oră. Stai cu o fată frumoasă o oră și ți se va părea un minut. Aceasta e relativitatea.” – Albert Einstein

Anii 1900 se deschid cu expoziția universală organizată la Paris, care celebrează realizările diverselor țări și prezintă cele mai recente invenții, precum motorul diesel, filmul cu sonor și scările rulante. Peste 50 de milioane de persoane vizitează expoziția.

1901 - Medicul austriac Karl Landsteiner descoperă grupele sanguine, ceea ce permite realizarea de progrese medicale majore, cum ar fi transfuziile sigure și identificarea urmelor de sânge în domeniul medicinii legale. Medicul însuși avea grupa sanguină 0.

1901 - Se acordă pentru prima dată prestigioasele Premii Nobel. Alfred Nobel, inventatorul suedez al dinamitei, a decis ca o parte din averea sa să finanțeze mai multe premii anuale menite să recompenseze atât descoperiri importante, cât și o contribuție remarcabilă în favoarea păcii.

1901 - Inventatorul și inginerul italian Guglielmo Marconi trimite primul semnal radio peste Oceanul Atlantic. Pe 19 ianuarie 1903, el reușește să transmită primul mesaj radio transatlantic, din partea președintelui SUA, Theodore Roosevelt, către regele Angliei, Eduard al VII-lea. Tehnologia lui Marconi a primit aprecieri pentru modul în care a contribuit la salvarea a sute de persoane aflate la bordul vasului Titanic, în 1912, când a permis recepționarea unui semnal de pericol trimis de către operatorul radio al navei. În urma acestui dezastru a fost modificată legislația, pentru ca aceasta să permită îmbunătățirea comunicațiilor radio și a siguranței maritime.

1902 - Se inaugurează prima linie de metrou (U-Bahn) din Berlin.

1903 - Ciclistul francez Maurice Garin câștigă prima ediție a Turului Franței, terminând cursa cu aproape trei ore mai devreme decât sportivul clasat pe locul al doilea. Competiția s-a desfășurat în perioada 1-19 iulie, în șase etape, însumând peste 2428 km.

1903 - Marie Curie devine prima femeie care câștigă Premiul Nobel. Născută în Polonia, sub numele de Maria Salomea Skłodowska, ea este singura femeie căreia i s-a decernat premiul de două ori, pentru fizică și pentru chimie.

1904 - Regatul Unit și Franța semnează Antanta cordială (sau „acordul cordial”) pentru a garanta pacea între cele două țări. Acordul a soluționat disputele existente între Regatul Unit și Franța în Egipt, Maroc și în alte părți din Africa.

1905 - „Anul miraculos” pentru omul de știință de origine germană Albert Einstein, care marchează o adevărată revoluție în domeniul științei, printr-o serie de lucrări privind diverse aspecte legate de lumină, materie, timp și spațiu. Acestea includ una dintre cele mai celebre ecuații matematice din toate timpurile: $E = mc^2$. Un deceniu mai târziu, Einstein prezintă teoria relativității generale.

1906 - Femeile din Finlanda sunt primele din Europa care își câștigă dreptul de a vota și primele din lume care pot candida la alegeri. În anul următor, sunt alese femei în Parlament, ceea ce reprezintă o premieră mondială.

1907 - S-a deschis prima „casă a copiilor” a Mariei Montessori, la Roma (Italia). Medic și pedagog, Maria Montessori s-a născut în Italia, în 1870 și a creat o pedagogie cunoscută în toată lumea, care îi poartă numele. Aceasta favorizează învățarea prin observație și descoperire, într-un mediu adecvat

pentru copii, în care copilul este actorul principal iar adultul/profesorul este ghidul. În prezent, există peste 20 000 de școli Montessori în întreaga lume.

1907 - Răscoala țărănească din România a durat din februarie până în aprilie. Țăranii s-au răsculat deoarece pământurile nu erau distribuite în mod egal și se aflau în mâinile câtorva mari proprietari. Mii de persoane au fost ucise când armata a reprimat revolta. Evenimentele au inspirat mulți scriitori și artiști români.

1908 - Cea de-a patra ediție a Jocurilor Olimpice moderne urma să se desfășoare la Roma, dar a fost mutată la Londra, ca urmare a erupției vulcanului Vezuviu, în 1906.

1908 - În La Chapelle-aux-Saints (Franța), frații Amédée și Jean Bouyssonie, alături de Louis Bardon, descoperă rămășițele fosilizate, vechi de 60 000 de ani, ale unui bărbat din Neanderthal, aproape întreg, care va fi denumit „bătrânul din La Chapelle". Acesta este primul specimen de Neanderthal găsit într-un context arheologic original și primul care a fost excavat de experți și studiat cu atenție. Deoarece scheletul se afla într-o poziție flexată, fetală, fiind așezat cu grijă pe solul peșterii, experții care l-au excavat au susținut că „bătrânul" a fost înmormântat de contemporanii săi din Neanderthal. Nu se cunoaște cauza decesului.

1909 - Poetul italian Filippo Tommaso Marinetti publică „Manifestul futurismului". Acesta respinge trecutul și celebrează viteza, echipamentele tehnice, violența, tineretul și industria.

1909 - Scriitoarea suedeză Selma Lagerlöf este prima femeie care câștigă Premiul Nobel pentru Literatură. La mai bine de 120 de ani de la romanul său de debut, *Povestea lui Gösta Berling* (1891), Selma Lagerlöf (1858–1940) continuă să fascineze și să uimească. Nu doar că a fost o autoare cunoscută, ale cărei opere au fost citite în întreaga lume, dar a fost și prima femeie care a câștigat Premiul Nobel pentru Literatură (1909), care a devenit membră a Academiei Suedeze (1914) și care a primit titlul de Doctor Honoris Causa la o universitate suedeză (Universitatea Uppsala, 1907).

Operele sale au fost traduse în peste 50 de limbi și transformate în piese de teatru, operă și filme – de exemplu, celebrul filme mute *Căruța fantomă* (1921) și *Povestea lui Gösta Berling* (1924), cu Greta Garbo în rolul principal.

1910 - Plecarea Expediției Antarctice Norvegiene, condusă de Roald Amundsen, pe vaporul cu aburi Fram, care a ajuns la Polul Sud în decembrie 1911.

1910 - Prima Republică Portugheză este proclamată la Lisabona; Regele Manuel al II-lea al Portugaliei fuge în Anglia. Revoluția a fost rezultatul unei lovituri de stat organizate de Partidul Republican Portughez.

1911 - Ziua Internațională a Femeii este sărbătorită pentru prima dată în istorie.

1911 - Criza de la Agadir. Franța și Germania doreau să controleze anumite părți din Africa. În iulie 1911, Germania a trimis în Agadir canoniera Panther, ca o tentativă de a intimida Franța și a o

determina astfel să înceapă negocierile. Alte mari puteri și națiuni s-au arătat, de asemenea, interesate și au trecut fie de partea Germaniei, fie de partea Franței. Acesta a fost unul dintre evenimentele care au condus la creșterea tensiunilor în Europa, culminând cu Primul Război Mondial.

1912 - Cea de-a cincea ediție a Jocurilor Olimpice de vară se deschide la Stockholm (Suedia).

Douăzeci și opt de națiuni și 2408 concurenți, inclusiv 48 de femei, s-au întrecut în 102 evenimente din 14 sporturi. A fost ultima olimpiadă unde s-au acordat medalii din aur solid și, întrucât Japonia a debutat la aceste jocuri, a fost prima ediție la care a participat o națiune din Asia. Stockholm a fost singurul oraș care s-a oferit să găzduiască jocurile olimpice și a fost selectat în 1909. Jocurile de la Stockholm au reprezentat un model de eficiență. Gazdele suedeze au introdus pentru prima dată în cadrul unei olimpiade utilizarea dispozitivelor automate de cronometrare pentru atletism, fotografia de sosire și un sistem de sonorizare.

1913 - Tratatul de la Constantinopol, încheiat între Imperiul Otoman și Regatul Bulgariei, a marcat sfârșitul Războaielor Balcanice (1912-1913). Patru state balcanice (Bulgaria, Serbia, Grecia și Muntenegru) au învins Imperiul Otoman în primul război. În cel de-al doilea război balcanic, Bulgaria a luptat împotriva tuturor aliaților săi inițiali din primul război și s-a confruntat, de asemenea, cu un atac surpriză din partea României, la nord. Conflictele s-au încheiat catastrofal pentru Imperiul Otoman, care a pierdut cea mai mare parte a teritoriului său din Europa. Cu toate acestea, Imperiul Otoman și Bulgaria se aliază ulterior în cadrul Puterilor Centrale în Primul Război Mondial.

1913 - Politicianul belgian Henri La Fontaine a fost distins cu Premiul Nobel pentru Pace. Provenind din rândul burgheziei, Henri La Fontaine (1854-1943) a fost avocat specializat în drept internațional. Pacifist, el a promovat pacea în lume prin intermediul unor asociații belgiene și internaționale, în special în cadrul Biroului Internațional pentru Pace, pe care l-a prezidat începând cu 1907. În 1913, La Fontaine a primit Premiul Nobel pentru Pace ca recunoaștere a acestor activități. Apărarea drepturilor minorităților este o altă acțiune la care și-a adus contribuția. La Fontaine a avut un rol important în cadrul dezbaterilor feministe și a participat la crearea Ligii belgiene pentru drepturile femeilor în 1892.

1913 - Statuia Mica Sirenă este dezvelită în Copenhaga (Danemarca). Inspirată de basmul cu același titlu al scriitorului danez Hans Christian Andersen, mica și neimpozanta statuie este un simbol al orașului Copenhaga și reprezintă o atracție turistică importantă încă de la dezvelirea sa.

1914 - Inventatorul slovac Štefan Banič primește un brevet pentru parașuta sa militară. Este vorba despre prima parașută utilizată activ, care mai târziu va deveni parte din echipamentul standard al piloților.

1914 – PRIMUL RĂZBOI MONDIAL

Austro-Ungaria îi declară război Serbiei, declanșând astfel Primul Război Mondial. Acest eveniment vine după asasinarea, cu o lună mai devreme, a arhiducelui Franz Ferdinand, moștenitorul tronului austro-ungar, de către Gavrilo Princip, un sârb bosniac, membru al unui grup revoluționar de tineret.

Războiul a atras în luptă toate marile puteri economice ale lumii, grupate în două alianțe opuse: Puterile Aliate sau ANTANTA (Imperiul Rus, A Treia Republică Franceză și Regatul Unit al Marii Britanii), contra Puterilor Centrale, și anume Imperiul German și Austro-Ungaria.

Peste 65 de milioane de oameni din 30 de țări au luptat în Primul Război Mondial. La sfârșitul Primului Război Mondial, Imperiul Austro-Ungar a fost desființat; astfel a fost posibilă formarea României Mari, prin Unirea Banatului, Bucovinei și Transilvaniei cu România.

Rivalitățile nerezolvate la sfârșitul conflictului au contribuit la începutul celui de Al Doilea Război Mondial.

1915 - Italia se alătură Aliaților în Primul Război Mondial, declarând război Austro-Ungariei.

1915 - Franz Kafka, scriitor ceh vorbitor de limbă germană, și-a publicat povestirea *Metamorfoza* (*Die Verwandlung*) în Germania. Kafka este una dintre cele mai importante figuri ale literaturii secolului al XX-lea. Opera sa, care îmbină elemente ale realismului și fantasticului, prezintă în general protagoniști izolați care se confruntă cu situații bizare sau suprarealiste și puteri birocratice.

1916 - Bătălia de la Verdun a durat până în decembrie 1916. A fost cea mai lungă bătălie din Primul Război Mondial. Pe durata sa, francezii au respins o importantă ofensivă germană. A fost una dintre cele mai sângeroase și mai feroce bătălii din acest război; luptele s-au dat pe dealurile din partea de nord a orașului Verdun-sur-Meuse, în nord-estul Franței.

1917 - Einstein a publicat o lucrare intitulată „Considerații cosmologice ale teoriei generale a relativității”, care aplica relativitatea generală universului. Ca prim model relativist al universului, lucrarea, cunoscută mai târziu sub titlul „Universul static al lui Einstein” sau „Lumea lui Einstein”, a pus bazele cosmologiei teoretice moderne – descrierea universului în ansamblu, a găurilor negre, a stelelor neutronice și a micilor corecții la orbitele planetelor și ale navelor spațiale din sistemul nostru solar. Această lucrare ne-a schimbat percepția asupra cosmosului pentru totdeauna.

1918 - Un virus ucigaș provoacă epidemia de gripă spaniolă, care se răspândește rapid în întreaga lume, afectând jumătate din populația mondială. Peste 50 de milioane de persoane își pierd viața – numărul victimelor fiind mai mare decât al celor înregistrate în Primul Război Mondial.

1918 - Primul Război Mondial se încheie pe 11 noiembrie 1918, la ora 11 fix, ca urmare a semnării unui armistițiu de către Franța, Regatul Unit și Germania. Numărul total al victimelor militare și civile se ridică la aproximativ 40 de milioane.

1919 - La Palatul Versailles din Paris, Franța, Germania și aliații semnează Tratatul de la Versailles, un acord de pace care pune în mod oficial capăt Primului Război Mondial. Tratatul, care creează Liga Națiunilor, menită să mențină pacea colectivă, intră în vigoare la 10 ianuarie 1920.

1920 - Prima adunare a Ligii Națiunilor a avut loc la Geneva. Liga Națiunilor a fost prima organizație interguvernamentală la nivel mondial a cărei misiune principală a fost menținerea păcii mondiale. A fost înființată la 10 ianuarie 1920 de 42 de state membre fondatoare, în urma Conferinței de Pace de la Paris, care a marcat sfârșitul Primului Război Mondial. După cel de-al Doilea Război Mondial, Liga a fost înlocuită cu Organizația Națiunilor Unite.

1921 - Războiul polono-sovietic se încheie prin al doilea acord de pace de la Riga. Se stabilește o frontieră permanentă între statul polonez și cel sovietic.

1922 - Sfârșitul Primului Război Mondial este urmat de condiții economice dificile și de revolte populare. Toate acestea alimentează ascensiunea „fascismului", o mișcare autoritară creată de Benito Mussolini, care devine prim-ministrul Italiei în 1922.

1923 - Miliția Voluntară Fascistă este înființată în Italia, sub conducerea lui Benito Mussolini. Mussolini a fost numit „Il Duce" sau „conducătorul" de către membrii miliției. El a condus Italia până la îndepărtarea sa de la putere în 1943, în urma prăbușirii Italiei în cel de-al Doilea Război Mondial. Mussolini a creat o alianță puternică cu Germania nazistă a lui Adolf Hitler. Încercând să fugă la sfârșitul războiului, Mussolini a fost capturat și executat, iar cadavrul său a fost atârnat cu capul în jos în public.

1924 - Primele Jocuri Olimpice de iarnă au avut loc la poalele masivului Mont Blanc, la Chamonix (Franța). Tradiția de a organiza Jocurile Olimpice de iarnă în același an cu Jocurile Olimpice de vară avea să continue până în 1992, când s-a optat pentru practica actuală de organizare a Jocurilor Olimpice de iarnă după doi ani de la fiecare ediție a Jocurilor Olimpice de vară.

1925 - Tratatele de la Locarno sunt șapte acorduri negociate la Locarno (Elveția), în perioada 5-16 octombrie 1925, prin care Puterile Aliate ale Europei Occidentale din Primul Război Mondial și noile state din Europa Centrală și de Est au încercat să încheie un acord teritorial postbelic. Tratatele au prevăzut, de asemenea, ca Germania să nu declare niciodată război celorlalte state. Germania a fost de acord să recunoască frontierele sale cu Franța și cu Belgia și să depună o cerere de aderare la Liga Națiunilor.

1926 - La Viena se deschide primul congres al Mișcării paneuropene. Este cea mai veche mișcare de unificare europeană și a început cu publicarea manifestului „Paneuropa" al contelui Richard von Coudenhove-Kalergi, care prezenta ideea unui stat european unificat.

1927 - O eclipsă totală de soare este vizibilă din Țara Galilor, nordul Angliei, sudul Scoției, Norvegia, nordul Suediei, nordul îndepărtat al Finlandei și extremele nordice îndepărtate ale Rusiei. Această eclipsă solară face parte din „ciclul Saros 145", care se repetă o dată la 18 ani și cuprinde 77

de evenimente. Seria a început cu o eclipsă de soare parțială la 4 ianuarie 1639 și a inclus o primă eclipsă inelară la 6 iunie 1891. Seria se va încheia cu o eclipsă parțială la 17 aprilie 3009. Cea mai lungă eclipsă va putea fi observată la 25 iunie 2522 și va avea o durată maximă de 7 minute și 12 secunde.

1928 - Alexander Fleming, medic și bacteriolog scoțian, descoperă din întâmplare penicilina. Un deceniu și jumătate mai târziu, acest antibiotic salvează primul pacient.

1929 - Prăbușirea bursei în Statele Unite declanșează o criză economică de amploare cunoscută sub numele de „Marea Criză". Aceasta afectează aproape toate țările industrializate, provocând șomaj pe scară largă și dificultăți majore pentru numeroase persoane.

1930 - Prima ediție a Campionatului Mondial de Fotbal a avut loc în Uruguay în perioada 13-30 iulie. Patru țări din Europa au fost reprezentate: Franța, Belgia, România și Iugoslavia. Țara gazdă, Uruguay, a fost cea care a câștigat turneul.

1931 - Fiziologul și medicul german Otto Heinrich Warburg a primit Premiul Nobel pentru Fiziologie sau Medicină. El a studiat metabolismul tumorilor și respirația celulelor, în special a celulelor canceroase, iar premiul i-a fost decernat pentru „descoperirea naturii și a modului de acțiune al enzimelor respiratorii". Warburg a fost nominalizat de 47 de ori la Premiul Nobel de-a lungul carierei sale.

1932 - Prima autostradă din lume, denumită„ Bundesautobahn 555", este inaugurată de Konrad Adenauer în Germania. Construcția autostrăzii, care leagă orașele Köln și Bonn, a durat 3 ani, din 1929 până în 1932. Întrucât această șosea a fost rezervată vehiculelor motorizate, este adesea considerată prima autostradă din Germania. Statutul actual de „Autobahn" („autostradă", în limba germană) l-a primit însă abia în 1958.

1932 - Aviatorul scoțian Jim Mollison devine primul pilot care efectuează un zbor transatlantic solitar de la Est la Vest, din Irlanda până în Canada, cu biplanul său *The Heart's Content*. Mollison este considerat un important pionier al aviației care, prin zborurile efectuate de unul singur sau împreună cu soția sa, Amy Johnson, a stabilit numeroase recorduri în anii 1930, o perioadă în care aviația a cunoscut o dezvoltare rapidă.

1933 - Adolf Hitler, liderul Partidului Național-Socialist Muncitoresc din Germania, denumit și Partidul Nazist, devine cancelar al Germaniei, schimbând cursul istoriei. Politicile naziste au provocat moartea a 6 milioane de evrei. Multe alte milioane de oameni au fost victime ale persecutării pe motiv de rasă, religie, origine etnică, dizabilitate, orientare sexuală sau idei politice. Această perioadă de genocid poartă numele de „Holocaust".

1934 - A doua ediție a Campionatului Mondial de Fotbal este câștigată de Italia, care învinge Cehoslovacia în finală cu scorul de 2-1.

1935 - Premiul Nobel pentru Chimie a fost decernat savantei franceze Irene Joliot-Curie (fiica lui Marie Curie) și soțului acesteia, Frédéric Joliot, pentru descoperirea radioactivității artificiale.

1936 - Fotograful Walter Zapp, un leton de origine germană, inventează un aparat de fotografiat atât de mic încât încape în palmă. Acesta devine un articol indispensabil pentru serviciile secrete din lumea întreagă – chiar și James Bond are unul.

1937 - Artistul spaniol Pablo Picasso finalizează pictura *Guernica* în iunie 1937. Tabloul pictat în gri, negru și alb este una dintre cele mai renumite lucrări ale lui Picasso și un important mesaj împotriva războiului. *Guernica* a fost creată ca reacție la bombardamentele din Guernica, un oraș din Țara Bascilor, din nordul Spaniei, în timpul Războiului civil spaniol. (1936-1939). Pictura prezintă suferința oamenilor și a animalelor distruse de violență și haos. Compoziția scoate în relief un cal înjunghiat, un taur, femei care țipă, dezmembrare și flăcări.

1938 - Italia câștigă pentru a doua oară Campionatul Mondial de Fotbal, învingând de această dată Ungaria în finală, cu scorul de 4-2.

1939 - Germania și Italia semnează Pactul de Oțel, înțelegere care leagă cele două țări la nivel politic și militar.

1939 - Începutul celui de-al Doilea Război Mondial. Pe 1 septembrie 1939, Marea Britanie și Franța îi declară război Germaniei, după ce aceasta invadează Polonia.

AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL (1939 – 1945)

- Cel ce avea să devină unul dintre cei mai temuți dictatori din toate timpurile, Adolf Hitler (1889-1945) visa, în primii ani ai tinereții, să devină pictor. Lucrurile, însă, au luat o cu totul altă întorsătură când Hitler și-a dezvoltat o viziune distorsionată asupra lumii, ce avea să-i caracterizeze întreaga viață: o ură patologică față de evrei și față de alte milioane de oameni pe care îi considera dușmani sau inferiori rasei ariene. La ordinul lui Hitler și organizat de către stat, între 1933 și 1945, Holocaustul a reprezentat un genocid extins pe tot continentul european și a constat în persecutarea sistematică și uciderea evreilor de către Germania nazistă și colaboratorii acesteia.
- De-a lungul secolelor, liniștea și pacea din Europa au fost frecvent tulburate de conflicte și de războaie, purtate în numele suveranității, din dorința de a cuceri teritorii și alte popoare. Dar niciun război nu a provocat atâtea victime și atâtea distrugeri câte aveau să se întâmple în timpul celui de-al Doilea Război Mondial.
- A fost poate cel mai intens război din istorie și a implicat mai mult de o sută de milioane de oameni, din peste treizeci de țări.
- De la sfârșitul anului 1939 până la începutul anului 1941, Germania a controlat o mare parte din Europa și a format Axa Roma-Berlin-Tokyo. Germania, Italia și Japonia încheie o alianță militară

cunoscută sub denumirea de „Pactul tripartit”. Cele trei țări devin aliate în timpul războiului, reprezentând așa-numitele puteri ale Axei.

- Grupul de țări care s-au opus Puterilor Axei a fost reprezentat de Aliați. În 1942, 26 de națiuni făceau parte din alianța antifascistă.
- Ziua Z în cel de-al Doilea Război Mondial – 6 iunie 1944

  Trupele aliate încep Operațiunea Overlord și Invazia Normandiei. Obiectivul este eliberarea Franței, care se afla sub ocupație germană încă din 1940. În total, aproximativ 156 000 de soldați americani, britanici și canadieni au debarcat pe plajele din Normandia. Ziua Z a schimbat cursul războiului și a marcat începerea eliberării Europei de sub ocupația nazistă.
- 8 mai 1945 – Sfârșitul războiului. Milioane de oameni din întreaga lume sărbătoresc Ziua Victoriei.
- 24 octombrie 1945 - După distrugerile provocate de cel de-al Doilea Război Mondial, ia naștere **Organizația Națiunilor Unite**, cu misiunea de a menține pacea și securitatea internațională.

Cinci ani mai târziu, pe 9 mai 1950, ministrul francez de exerne, Robert Schuman prezintă un plan privind o nouă formă de cooperare politică în Europa ce va sta la baza Uniunii Europene. **Prin semnarea Declarației Schuman, 9 mai a devenit ziua de naștere a UNIUNII EUROPENE.**

INFORMAȚII SUPLIMENTARE ȘI LINK-URI UTILE

Reprezentanța Comisiei Europene în România

Website

Facebook

Instagram

YouTube

Uniunea Europeană - Spațiul învățării

Website

©2022 Reprezentanța Comisiei Europene în România. Toate drepturile rezervate.